

371.404

ส 588ก

ร.3

การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
ที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา
อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ส 4 พ.ค. 2540

ปริญญาโท
ของ
สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

พฤศจิกายน 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

04171

การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
ที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา
อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

ของ

สันทนา วิจิตรนาวรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

พฤศจิกายน 2539

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่เคยเสพยาเสพติดประเภทสารระเหยมาก่อน และมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบของ วิลคอกซัน และการทดสอบของ แมนวิทนีย์

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลง หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF GROUP COUNSELING AND GROUP
WORK ON ATTITUDE TOWARDS INHALED SOLVENT ADDICTION
OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS OF CHAIYAVITTHAYA
SCHOOL IN AMPHOE CHAIYA .
CHANGWAT SURAT THANI

AN ABSTRACT
BY
SANTHANA WICHITNAOWARAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
November 1996

The purpose of this experimental research was to compare the effects of group counseling and group work on attitude towards inhaled solvent addiction of Mathayom Suksa III students of Chaiyavithaya School in Amphoe Chaiya, Changwat Surat Thani in the academic year 1996. The subjects were 16 students who never addicted inhaled solvent and whose scores of attitude towards inhaled solvent addiction were higher than the percentile rank of 75. They were randomly divided into two experimental groups; each group was consisted of 8 students. The experimental group I was exposed to group counseling while the experimental group II was exposed to group work. The instrument was the questionnaire of the attitude towards inhaled solvent addiction. The data were analyzed by the Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test and the Mann - Whitney U Test.

The results were as follows :

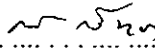
1. The attitude towards inhaled solvent addiction of the students who were exposed to group counseling were significantly decreased than before the experiment at .01 level.

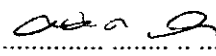
2. The attitude towards inhaled solvent addiction of the students who were exposed to group work were significantly decreased than before the experiment at .01 level.

3. There was no significant difference of the attitude towards inhaled solvent addiction between the students who were exposed to group counseling and the others who were exposed to group work.

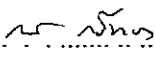
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอก จิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

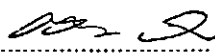
คณะกรรมการควบคุม

.... ประธาน
(รศ. กมลรัตน์ กรีทอง)

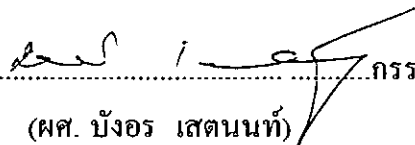
.... กรรมการ
(รศ. ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

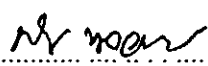
.... ประธาน
(รศ. กมลรัตน์ กรีทอง)

.... กรรมการ
(รศ. ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. บังอร เสตนนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริญา พูลสุวรรณ)

วันที่ 29 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมธินันท์ ภิญโญชน ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์วิจารณ์ กุ่มไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวิทยา และคณาจารย์โรงเรียนไชยวิทยาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกตลอดเวลาที่ทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ นาวาโทกฤษณ รังสิวารักษ์ คุณเต็มศักดิ์ คทวณิช คุณอุคม ชูสิ่วรรณ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

และท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ ๆ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้ความรักและเป็นกำลังอันสำคัญยิ่ง จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ	32
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารระเหย	41
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
ประชากร	48
กลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	49
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	49
แบบแผนการดำเนินทดลอง	53
การดำเนินการทดลอง	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55

บทที่	หน้า
-4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5. บทย่อ สรุป ผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
บทย่อ	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	60
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	60
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	60
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	61
การดำเนินการทดลอง	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	62
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	73
ภาคผนวก ข.	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย	137

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized Pretest - Posttest Design	54
2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลัง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	57
3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	58
4. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้รับ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	59
5. แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต่อทัศนคติ ต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย	132
6. แสดงคะแนนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ..	133
7. แสดงคะแนนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	134
8. แสดงผลต่างของทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้รับ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	135

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาร้ายแรงระดับโลก เนื่องจากทุกประเทศกำลังประสบปัญหาการแพร่ระบาดของกว้างขวาง ดังที่ เจลิมศักดิ์ สุภาพล (2531 : 31) ได้กล่าวไว้ว่าปัญหาสุขภาพจิตกำลังมีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา โดยมีแนวโน้มในการขยายตัวของปัญหาเพิ่มขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นๆ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาของประเทศไทยและทิศทางที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตของประเทศจากระบบการผลิตแบบเกษตรกรรมเป็นระบบอุตสาหกรรม โครงสร้างของครอบครัว เปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว ค่าครองชีพถีบตัวสูงขึ้น มีการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจสูงและเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ จะมีผลกระทบโดยตรงต่อความต้องการใช้ยาเสพติดของเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2537 : 1) สิ่งที่เป็นปัญหาของรัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การที่ปัญหาสุขภาพจิตได้มีการแพร่ระบาดเข้าไปในหมู่เยาวชน นิสิต นักศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความหนักใจแก่ผู้ใกล้ชิดทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นครูหรือผู้ปกครองหรือแม้กระทั่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนทั้งหลายเพราะเยาวชนนั้นถือว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีคุณค่าและสำคัญยิ่งต่ออนาคตของชาติ ดังคำขวัญที่ว่า เด็กไทยคือหัวใจสำคัญของชาติ (สมิงพระราม. 2532 : 5)

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เกี่ยวกับผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในปี 2537 พบว่ามีเยาวชนที่ติดยาเสพติดครั้งแรกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ เยาวชนอายุ 15 - 19 ปี มีจำนวนถึง 23,758 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 และอันดับ 2 อยู่ในช่วงอายุ 20-24 ปี มีจำนวน 10,701 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2537 : 1 - 2) และในบรรดาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในหมู่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่พบกันมากได้แก่ยาเสพติดประเภทสารระเหยคือ กาว ทินเนอร์ แล็กเกอร์และยาทาเล็บ เพราะหาซื้อง่าย ราคาถูก สารระเหยเหล่านี้เป็นสารที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต (กรมการแพทย์ 2533 : 68 - 77) และจากรายงานวิจัยของ TDRI (ฉบับร่าง) รายงานว่ามีผู้ติดยาเสพติดทั่วประเทศ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2536 ประมาณ 0.44 ล้านคน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 51.6 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 32.4 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 4.4 ในจำนวนทั้งหมดนี้ มีผู้เข้ารับการรักษา

รักษาเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2537 : 2 - 5)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ายาเสพติดประเภทสารระเหย กำลังแพร่ระบาดเข้าไปในสถานศึกษาทุกแห่งทุกสังกัดและทุกระดับ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะหาทางระงับยับยั้ง และป้องกันอย่างเต็มความสามารถเพื่อไม่ให้เยาวชน ของชาติต้องตกเป็นทาสของยาเสพติดซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองแล้วยังส่งผลไปถึง บุคคลรอบข้าง รวมทั้งประเทศชาติด้วย

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่มีแนวโน้มอาจจะนำไปสู่การเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว เช่นพบว่า นักเรียนหายไปบริเวณห้องน้ำโรงเรียน ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนเป็นเวลานานๆ และจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความเห็นว่ามีนักเรียนมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ซึ่งคิดว่าเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนไชยวิทยา ที่สมควรได้รับการป้องกันและแก้ไข ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ถามเกี่ยวกับ ความรู้ ความรู้สึก และ แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 267 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 285 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 278 คน รวมทั้งหมด 830 คน ของโรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2538 พบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ว่าการเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว อาจจะมีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่นเคยสนทนากับคนที่มีพฤติกรรมเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย จำพวกกาวเล่าว่า กาว ทำให้สมองปลอดโปร่ง คลายเครียดและอาจจะช่วยให้อารมณ์สดชื่น แจ่มใสและชักชวนให้ลองเสพ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ว่าการเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว อาจจะมีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่นเคยสนทนากับคนที่มีพฤติกรรมเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวเล่าว่า กาว ทำให้สมองปลอดโปร่ง คลายเครียดและอาจจะช่วยให้อารมณ์สดชื่น แจ่มใสและชักชวนให้ลองเสพ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 42

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ว่าการเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวอาจจะมีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น เคยสนทนากับคนที่มีพฤติกรรมเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวเล่าว่า กาว ทำให้สมองปลอดโปร่ง คลายเครียดและอาจจะช่วยให้อารมณ์

สดชื่น แจ่มใสและชักชวนให้ลองเสพ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2538 มีความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมในทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กล่าวคือ เขามีความรู้ว่าสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวทำให้สมองปลอดโปร่ง คลายเครียดและมีความรู้สึกว่ามีเมื่อเสพสิ่งเสพติดประเภทนี้แล้ว อาจจะทำให้รู้สึกสดชื่น สบายใจ ช่วยให้อารมณ์แจ่มใส นอกจากนี้ยังต้องการจะทดลองแสดงให้ เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวในทางบวก ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ พบว่า ทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านความรู้ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะกระทำ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2523 : 5-7) ดังนั้น จึงน่าจะสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย จำพวกกาวมากกว่านักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย จำพวกกาวได้ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ให้มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภท สารระเหยจำพวกกาวลดลง อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้ให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะหันเข้าหาสิ่งเสพติด ประเภทสารระเหยจำพวกกาวน้อยลง

จากการติดตามผลนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาต่อเนื่อง จนปัจจุบันนักเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2539 ยังพบว่านักเรียนดังกล่าวข้างต้น มีความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการหันเข้าหาสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวเช่นเดิม ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรว่า ควรจะเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวให้ลดลงอย่างรีบด่วน

ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังที่ ทริย์แอนดิส (ฐิติพร กล้ายพันธ์, 2538 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Triandis 1971) กล่าวว่าทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชนหรือการได้รับประสบการณ์โดยตรงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจและมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประภาณี สุวรรณ (2520 : 84) ที่ว่า ทัศนคติของบุคคลสามารถจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจมาจากบุคคลอื่นหรือมา

จาก อุปกรณ์สื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบต่าง ๆ ทางทัศนคติ ทางด้านความรู้ (Cognitive Component) ที่เป็นที่เชื่อกันว่าถ้าประสบการณ์ส่วนหนึ่ง ส่วนใดเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบด้านอื่น ก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนด้วยเช่นกัน เช่น ถ้า ประสบการณ์ทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลง ก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ประสบการณ์ด้านอารมณ์ (Affective Component) และประสบการณ์ด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงด้วย

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้คำปรึกษา กิจกรรมกลุ่ม การเลียนแบบจากคนที่ตนเคารพบูชาและการให้คำแนะนำหลังการสะกดจิต เป็นต้น (ประภาพัญญ สุวรรณ 2520 : 143) ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม ทั้งนี้เพราะ (การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการ ตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการจะแก้ปัญหาคือปัญหาหนึ่งร่วมกัน มา ปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมี ความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์ทางการศึกษา ช่วยให้ความช่วยเหลือหรือร่วมให้คำปรึกษา (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 180) และวัชร ทรัพย์มี (2520 : 80) กล่าวว่าสมาชิกในกลุ่มมีโอกาสได้แสดงออก เกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหาและได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา หรือ ปรับปรุงตนเองกับทั้งได้ฟังความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่าคนอื่นก็มีความ ขัดแย้งหรือมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่ตนเองเท่านั้นที่มีปัญหา นอกจากนี้ วัชร ทรัพย์มี (2528 : 173-178) ยังได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น มุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ อารมณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิก โดยมีการจัดสภาพ การณ์ ให้สมาชิกเกิดความอบอุ่นและความเป็นกันเอง พร้อมทั้งจะระบายความรู้สึกทัศนคติของตนเองออกมาด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจว่า ตนเองสามารถให้ข้อคิดอันเป็น ประโยชน์แก่ออกกลุ่มได้ และการให้เด็กเข้ามาในกลุ่มย่อมทำให้นักลไม่รู้สึกโดดเดี่ยว รู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง รู้จักการปรับตัวและพัฒนาตนเอง กล้าแสดงความรู้สึกที่แท้จริง เกิดความรับผิดชอบในตนเอง แก้ปัญหาตนเอง เป็นการฝึกทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดการ เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม และนำทักษะแนวคิดที่ได้จากกลุ่มไปปรับปรุงตนเองในชีวิตประจำวันและจากผลการวิจัย ของ ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์ (2531 : 72) ได้ทำการศึกษาผลของ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์สที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้ว นักเรียนมีทัศนคติในการเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ อนุสันติ (2535 : 41) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังจากการที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้ว นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าจะเปลี่ยนทัศนคติได้ เพราะเป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน (คมเพชร ฉัตรสุกกุล. 2522 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 20) ที่กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแก่สมาชิกขึ้นอยู่กับ จุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้นและจากผลการวิจัยของ จรียา วิไลวรรณ (2532 : 90) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง พบว่าหลังจากการได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักศึกษามีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาศึกษาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาริณี พงษ์เจริญไทย (2534 : 107) ที่ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลงกว่าเดิมได้

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยที่เคยใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเปรียบเทียบกับ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ผลการวิจัยของ ยุวดี ดวงจินดา (2536 : 58) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุในศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 24 กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่าผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปีต่อมา เจริญชัย หาญกล้า (2537:68-72) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่มีต่อการพึง

ตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีการพึงตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลง หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
2. นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลง หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ ครู อาจารย์ อาจารย์แนะแนว ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน ได้นำผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการเปลี่ยนทัศนคติทางบวกที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป และไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวมาก่อน จำนวน 66 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไปและไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวมาก่อน จำนวน 16 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่าย อีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่วิธีการเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยแบ่งเป็น

2 วิธี คือ

3.1.1 การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

3.1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นโดยใช้แนวคิดของทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาที่มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงโดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนมีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ไร้ความหวาดกลัว เข้าใจและยอมรับ ทำให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมีโอกาสสำรวจทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของตนเองและยอมรับเข้าใจตนเอง และมองเห็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง เพื่อให้มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีการสร้างบรรยากาศให้สมาชิกคุ้นเคยกัน ไว้วางใจกัน เข้าใจและยอมรับนักเรียนแต่ละคน เริ่มอภิปรายถึงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละคนมีความคุ้นเคยกันไว้วางใจกันดีแล้ว นักเรียนแต่ละคนสามารถพูดถึง ความรู้ ความรู้สึก และทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของตนเองอย่างเปิดเผย จุดมุ่งหมายสำคัญของขั้นตอนนี้ คือเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของตนเองอย่างแจ่มชัด และเรียนรู้วิธีเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวอย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง จากกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสสำรวจตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำเทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การเงียบ การถามคำถามปลายเปิด การถามคำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การให้ความกระจ่าง การทวนซ้ำ และการสรุป มาใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้กระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายที่วางไว้

1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่นักเรียนในกลุ่มได้เรียนรู้แนวทางเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญของปัญหา และ วิธีเปลี่ยนทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับตนเองเพื่อนำไปใช้ได้จริง ในการเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียนอื่น วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเปลี่ยนทัศนคติ ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละคนจะได้เรียนรู้ผลการกระทำของตนเองและผู้อื่น จากข้อมูลย้อนกลับจากนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับ ไปเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่างและสถานการณ์จำลอง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือคิดค้นแสวงหาสิ่ง ที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของนักเรียน ในการทำกิจกรรมจะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่นักเรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันที หลังจากลงมือกระทำกิจกรรมจะช่วยให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ นักเรียนจะรวบรวมความคิดที่ค้นค้นพบและได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นในกลุ่มแล้วสรุปเป็นหลักการของตน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล โดยนักเรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่ม จากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ดิชม ร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

3. ทักษะคิดทางบวกคือสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย หมายถึง ความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย ในที่นี้คือ กาว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความรู้ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยและโทษของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย

3.2 ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย ได้แก่ ความรู้สึกชอบพอใจ สนใจเกี่ยวกับสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย

3.3 แนวโน้มในการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ประเภทสารระเหย ได้แก่ มีพฤติกรรมคบหากับบุคคลที่เสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกิจกรรมกลุ่ม และทัศนคติ โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่อไปนี้

1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.1 ความหมายและลักษณะสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.3 ปรัชญาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.4 หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.5 การจัดตั้งกลุ่ม

1.1.6 พลังในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.7 บทบาทของผู้นำกลุ่ม

1.1.8 บทบาทของสมาชิก

1.1.9 ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.10 ประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

2.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

2.1.3 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

2.1.4 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

2.1.5 ลำดับขั้นการพัฒนาของกระบวนการกลุ่ม

2.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

3.1 ความหมายของทัศนคติ

3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

- 3.3 ลักษณะของทัศนคติ
- 3.4 สาเหตุการเกิดทัศนคติ
- 3.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- 3.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ
- 3.7 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ
- 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทัศนคติ
- 4 เอกสารเกี่ยวกับสารระเหย
  - 4.1 ความหมายของสารระเหย
  - 4.2 สาเหตุของการติดสารระเหย
  - 4.3 พิษของสารระเหยและอาการแสดง
  - 4.4 วิธีเสพสารระเหย
  - 4.5 การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด

1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.1 ความหมายและลักษณะสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) ได้ดัดแปลงมาจากจิตบำบัดแบบกลุ่ม (Group Psychotherapy) ซึ่ง เจ.เฮช.พราท (J.H.Pratt) เป็นคนแรกที่น่าเอาเทคนิคกลุ่มมาใช้ในการรักษาคนไข้โรคจิต การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเกิดจากการดัดแปลงเทคนิค และหลักการของจิตบำบัดเป็นกลุ่ม โดยมีลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ในการให้คำปรึกษาน้อยกว่าจิตบำบัดแต่ใช้กระบวนการคิดหาเหตุผลมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ยังมุ่งจะให้บุคคลแสดงศักยภาพทั้งหมดของตนเองออกมา (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 101) โอลเซน (เจลิสมัช หาญกล้า. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen. 1970) ให้ ความหมายว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นการช่วยเหลือบุคคลให้พัฒนาความเข้าใจในตนเอง เพิ่มขีดความสามารถของตน โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ บุคคลได้ทดลองพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสม กลุ่มจะเป็นเสมือนสถานที่ให้บุคคลในกลุ่มได้ทดลองปฏิบัติ ตนเองในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติก่อนที่บุคคลจะเผชิญกับสถานการณ์จริงๆ ของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ แฮนเซน วอร์เนอร์ และสมิธ (Hansen, Warner and Smith 1976:6) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธ์ภาพ กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อ

ให้สมาชิกในกลุ่มได้สำรวจตนเอง สำรวจสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน แล้วพยายามแก้ไข ปรับปรุงทัศนคติและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

เซอร์ทเซอร์ และสโตน (รวิวรรณ พูลทอง 2538 : 10 , อ้างอิงมาจาก Shertzer and Stone 1971) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า หมายถึงการที่บุคคลมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในด้านใดด้านหนึ่งหรือต้องการที่จะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ร่วมกันมาปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วยเน้นกลุ่มเป็นศูนย์กลาง สมาชิก ในกลุ่มจะมีโอกาสแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก และความคิดเห็นของตนเอง ถ้าที่จะเผชิญปัญหา ได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง ทั้งยังได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของ ผู้อื่นและได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีปัญหาเช่นกัน วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะทำให้สมาชิกแต่ละคน เกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองสามารถให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์แก่กลุ่ม คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 90) ได้สรุปความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า มีลักษณะ 3 ประการคือ

1. การใช้กลุ่มเพื่อแก้ปัญหา ข้อแตกต่างระหว่างการใช้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลกับการ ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มประการหนึ่ง คือ การใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น สมาชิกทุกคนที่มีปัญหานำปัญหามาอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกันด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน แต่การใช้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลนั้นจะไม่ได้ได้รับความคิดอย่างกว้างขวาง ผู้มีปัญหาจะต้องใช้ความคิดมากในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นอาจจะช่วยให้แก้ปัญหาได้ยากในบางกรณี

2. การใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มมุ่งช่วยเหลือปัญหาที่ปกติ เช่น การปรับตัวกับเพื่อนเพศตรงข้าม การเรียน การทำกิจกรรม เป็นต้น ความจริงแล้วการใช้คำปรึกษาโดยทั่วไปก็เป็นการแก้ไขปัญห ปกติอยู่แล้วและไม่เกี่ยวข้องกับแก้ไขปัญหาโรคประสาท โรคจิต เพราะถือว่าไม่อยู่ในขอบเขตของการให้ความช่วยเหลือได้โดยผู้ให้คำปรึกษา แต่ควรจะเป็นหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญ

3 การใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะมุ่งช่วยเหลือสมาชิกที่มีสภาพปกติ ในที่นี้หมายความว่า การใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น จะไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ (Mental Disorder) ถ้าหากสมาชิกคนใดก็ตามมีความผิดปกติเกิดขึ้น ก็ไม่ควรนำมาเป็นสมาชิกในกลุ่มที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกันเพราะอาจจะมี การรับรู้ มีความคิดทั้งหลายที่ผิดปกติไป การสื่อสารในกลุ่มก็จะมีปัญหา เนื่องจากพูดหรืออภิปรายแล้ว สมาชิกไม่สามารถเข้าใจร่วมกันได้ วัชรินทร์ชัย (2528 : 80) กล่าวถึง การใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่ กลุ่มบุคคลซึ่งมีความคิดที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน โดย มีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วยสมาชิกในกลุ่มมีโอกาสแสดงออกเกี่ยวกับ ความรู้สึก และความคิดเห็น ของแต่

ละคนเป็นการระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหา ได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเองอีกทั้งยังได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่นทำให้ตระหนักว่าคนอื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกันกับตน และอีกประการหนึ่งการใช้วิธีการนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้เสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความภูมิใจว่า ตนเองสามารถให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มได้

นอกจากนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 180) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการของบุคคลที่มีปัญหา หรือมีความต้องการคล้าย ๆ กันมาปรึกษาหารือร่วมกันโดยมี ผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษา คอยให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมให้คำปรึกษา

จากความหมายและลักษณะของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่คอยเอื้ออำนวย สมาชิกมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับ อบอุ่น และไว้วางใจกัน ซึ่งจะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสสำรวจตนเอง เข้าใจตนเองและได้ใช้ความคิดในการที่จะพัฒนาตนเองจากการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อกัน อันจะเป็นแนวทางให้สมาชิกเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เคลแมน (รวีวรรณ พูลทอง.2538 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Kelman.1963) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1. ทำให้บุคคลไม่รู้สึกโดดเดี่ยว
2. ทำให้บุคคลรู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
3. ทำให้บุคคลรู้จักปรับตัวและพัฒนาตนเอง
4. ทำให้เป็นตัวของตัวเอง และกล้าแสดงความรู้สึกที่แท้จริง
5. ทำให้เกิดความรับผิดชอบในตนเอง และแก้ปัญหาของตนเองได้
6. เป็นการฝึกทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
7. ช่วยให้ผู้บุคคลเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม
8. นำทักษะและแนวคิดที่ได้จากกลุ่มไปปรับปรุงตนเองในชีวิตประจำวัน

โอลเซน (เฉลิมชัย หาญกล้า. 2537 : 26 , อ้างอิงมาจาก Ohlsen.1970) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลรู้จักแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการป้องกันไม่ให้

เกิด เหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น ประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มจะทำให้เกิดความรู้และช่วยพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ คือ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

นอกจากนี้ วัชร ฐะคำ (2524 : 52) ยังกล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินตนเอง ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง สามารถดำรงชีวิตที่รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมได้ นำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสุวรรณ อนุสันติ (2535 : 13) ที่กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเป็นการช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจตนเองในด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำโดยใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ในกลุ่ม ไปใช้เปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมให้ดีขึ้น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ บุคคลได้รู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้สิ่งต่างๆ เกี่ยวกับตนเองรวมทั้งเป็นการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีกับบุคคลอื่น ตลอดจนสามารถนำแนวคิดและประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่มไปเป็นแนวทางในการ แก้ไขปัญหา สามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้ไปใช้เปลี่ยนทัศนคติ และพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง ให้ดีขึ้น

1.1.3 ปรัชญาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีปรัชญาในการช่วยเหลือบุคคล ดังนี้ (วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์. 2522 : 7)

1. การเปิดเผยตนเอง (Self Disclosure) จุดประสงค์ที่สำคัญก็เพื่อสร้างสายใยแห่งความเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การเปิดเผยตนเองควรจะได้รับการพัฒนาให้ถึง จุดที่สมาชิกสามารถแบ่งปันถึงสภาพอารมณ์และความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขณะที่สิ่งเหล่านั้นต้องไปโยงกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม จุดรวมที่สำคัญคือ ที่นี้และเดี๋ยวนี้ อดีตจะมาเป็นเพียงอดีตในโอกาสที่จะมาสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความรู้สึกและความคิดในปัจจุบันเท่านั้น

2. ความซื่อสัตย์ (Honesty) สมาชิกแต่ละคนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อการกระทำของเขา ความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่มีผลต่อพฤติกรรมของเขา เขาจะพิจารณาถึงสิ่งที่ เหมาะสมในชีวิตและวิถีชีวิตที่พึงประสงค์ ผู้ให้คำปรึกษาควรให้ออกาสแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเขา

3. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเองต่อกลุ่ม

4. การเลือก (Choice) สมาชิกควรมีสติธิในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การให้ข้อมูลย้อนกลับของสมาชิกและการประเมินพฤติกรรมของตนเอง จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น

6. การตัดสินใจ (Decision) การตัดสินใจส่วนตัวก่อให้เกิดช่องทางในการตัดสินใจของกลุ่มต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกทุกคน

1.1.4 หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น Kemp (วิญญู พุทธศรี 2523:10-11 ; อ้างอิงมาจาก Kemp. 1970) ได้กล่าวสรุปไว้ดังนี้

1. บุคคลทุกคนมีสิทธิในความรู้สึกของตนเอง รู้สึกอย่างไรที่ตนเองรู้สึก ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา และมีการยอมรับในอารมณ์ และ ความรู้สึกของผู้อื่นด้วย

2. แต่ละคนต้องตัดสินใจว่า จะพัฒนาอะไรเกี่ยวกับตนเอง

3. บุคคลมุ่งที่จะแก้ปัญหาให้ตนเอง ไม่ใช่แก้ปัญหาให้ผู้อื่น

4. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ เป็นจุดสำคัญยิ่งกว่าตัวสถานการณ์

5. การเปิดเผยช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพถ้าไม่มีการป้องกันตนเองก็พร้อม ที่จะรับรู้ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเกิดขึ้นในบรรยากาศที่มีความไวเนื้อเชื่อใจ มีความหวังดี มีความเข้าใจและมีการยอมรับ การเปิดเผยตนเองมากเกินไปแสดงถึงการช่วยเหลือตนเองได้

6. บุคคลจะเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

7. จะต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง จะเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ถ้าบรรยากาศภายในบ้าน ในโรงเรียนไม่ถูกต้อง ชุมชน หรือลงโทษ มากจนเกินไป ซึ่งจะทำให้พึ่งพาคนอื่นน้อยลง

8. การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะมีได้ในบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความเข้าใจ อาจใช้บทบาทสมมติ

9. ในการเปิดเผยปัญหา การแก้ปัญหา มีวิธีการเลือกหลายวิธีผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกเห็นหนทางจากการเลือกวิธีต่าง ๆ

10. สมาชิกแต่ละคนต้องมีค้ำมั่นสัญญา (Commitment) กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อีกทั้งการเสริมแรงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น

11 สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ประสบการณ์ในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญ

12 การที่คนรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้งยอมรับตนเองทำให้การป้องกันตนเองน้อยลง ทนได้กับคำวิจารณ์ของผู้อื่น

1.1.5 การจัดตั้งกลุ่ม

1 การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม

โอลเซน (Ohlsen 1977 : 25 - 28) ได้เสนอแนวทางในการเลือก สมาชิกเข้ากลุ่มไว้ 4 ประการ คือ

1. อายุ ควรที่จะเลือกสมาชิกตามลำดับชั้นเรียน ระดับวุฒิภาวะ และอายุ ตามปฏิทินที่ไม่แตกต่างกันนัก เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาทางด้านการสื่อความหมายและการเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. ความสามารถทางสติปัญญาไม่ควรแตกต่างกันมาก เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในการสื่อความหมาย

3. เพศ จะจัดเพศหญิง เพศชาย แยกจากกันหรือรวมกันนั้นขึ้นอยู่กับวัยและปัญหาบางปัญหาอาจเหมาะสมกับกลุ่มที่มีทั้งสองเพศ แต่บางปัญหาเหมาะสมกับกลุ่มที่แยกเพศกัน

4. มีปัญหาธรรมชาติคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกรู้สึกว่าเขาเป็น เจ้าของปัญหา และสามารถเข้าใจปัญหาได้ดี ได้ร่วมกันอภิปรายและช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกวิธีการแก้ปัญหาของตน

2. ขนาดของกลุ่ม

โดยทั่วไปนิยมจัดกลุ่ม 6 - 8 คน แต่อาจขยายเป็น 10 - 12 คน ไม่ควรให้กลุ่มใหญ่มาก เพราะจะทำให้โอกาสในการสื่อความหมายซึ่งกันและกันมีน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ มาห์เลอร์ (Mahler 1969 : 54 - 55) ที่กล่าวว่า สมาชิกของกลุ่มไม่ควร เกิน 10 คน เพราะสมาชิกจะไม่สนใจเท่าที่ควร โอกาสที่สมาชิกจะหลบเลี่ยงจากกลุ่มมีมากและ ผู้ให้คำปรึกษาจะลำบากในการโน้มนำให้สมาชิกแต่ละคนสนใจกลุ่ม ส่วน วัชร ทรัพย์มี (2518 : 39) มีความเห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม บุคคลที่จะเข้ากลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างดี ดังนั้นจำนวนสมาชิกต้องไม่มากเกินไปคือ 6 - 10 คน

3 เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา แพทเทอร์สัน (Patterson. 1973 : 182) ให้ความเห็นว่าควรจัดให้มี การให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าช่วงเวลาของการให้คำ

ปรึกษามีน้อยก็อาจจัดให้มีการให้ คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง ในแต่ละครั้งที่พบกัน ช่วงเวลา การให้คำปรึกษาควรประมาณ 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง สำหรับสมาชิกที่เป็นวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่แต่ ถ้าเป็นเด็กระดับประถมศึกษา ไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อได้ และ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 99) เห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรจัดให้มีสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เวลาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง หรือไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง สำหรับจำนวนครั้งที่พบกัน มาห์เลอร์ (Mahler 1969 : 57) ให้ความเห็นว่าการจัดอย่างน้อย 10 ครั้ง และควรให้สมาชิกในกลุ่ม พิจารณาตนเองว่าจะสิ้นสุด การดำเนินการเมื่อใด

4. การจัดสถานที่

สถานที่ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรเป็นห้องที่มีลักษณะเป็นสัดส่วน และมีขนาดพอเหมาะสำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกรู้สึกอิสระ และมีสิ่งภายนอกมารบกวนหรือป้องกันมิให้สมาชิกไปสนใจกับสิ่งภายนอก สมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกสบายใจเมื่อนั่ง เป็นวงกลม ล้อมรอบโต๊ะ หรือมีโต๊ะกลางมากกว่าที่จะนั่งเป็นวงกลมเฉย ๆ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. ม.ป.ป. 235)

5. ชนิดของกลุ่ม

ชนิดของกลุ่มควรจัดเป็นกลุ่มแบบปิด ซึ่งหมายถึงว่าจะไม่มีการเปิดรับ สมาชิกใหม่อีกในระหว่างการให้คำปรึกษา แม้จะมีสมาชิกลาออกไปจากกลุ่มแล้วก็ตาม เพราะ การจัดกลุ่มเปิดจะทำให้สมาชิกมีปัญหาในเรื่องความไว้วางใจและความสนิทสนม (Hansen, Warner and Smith. 1976 : 366)

1.1.6 พลังในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาต้องรู้และเข้าใจที่จะนำเอาพลังต่างๆ มาใช้ในการดำเนินการให้ คำปรึกษาให้มีความสมบูรณ์ ซึ่ง คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 97) กล่าวไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ข้อผูกพัน (Commitment) บุคคลจะได้รับประโยชน์จากการให้คำปรึกษา แบบกลุ่ม จะต้องรับรู้และยอมรับว่ามีความต้องการที่จะรับคำปรึกษา จะต้องพูดถึงปัญหาทั้งหลาย ของตน จะแก้ไขและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้รับคำปรึกษาจากกลุ่ม

2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกที่มีปัญหาจะต้องพยายามเพิ่ม ความรับผิดชอบสำหรับตนเอง และเพื่อการแก้ปัญหาในกลุ่ม

3. การยอมรับ (Acceptance) เมื่อสมาชิกให้การยอมรับตนเอง จะเป็นผล ให้บุคคลเกิดความเคารพนับถือตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาด้วย

4 ความดึงดูดใจ (Attractiveness) จะทำให้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้น

5 ความปลอดภัย (Security) เมื่อสมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัยในขณะที่อยู่ในกลุ่มเราจะเป็นตัวของตัวเอง มีการอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเรา มีการยอมรับ ความคิดของบุคคลที่แสดงต่อตัวเขา และสามารถแสดงความรู้สึกของตนต่อบุคคลอื่น

6 ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Belonging) สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรู้สึก อย่างรุนแรงต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการช่วยกลุ่ม

7 ความเครียด (Tension) การมีความเครียดและไม่พึงพอใจอยู่ในระดับพอเหมาะจะเป็นแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ถ้าความเครียดมากเกินไปจะทำให้บุคคลไม่ได้ใช้ความสามารถที่จะเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ

8 ปทัสถานของกลุ่ม (Group Norms) สมาชิกย่อมต้องการได้รับการช่วยเหลือและไม่ต้องการจะให้คนอื่นมองข้ามไปในแง่ของบุคคลที่แตกต่างไปจากสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มที่มารับ คำปรึกษาด้วยกัน

1.17 บทบาทของผู้นำกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะดำเนินไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จนั้น ผู้นำกลุ่มต้องพยายามให้สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กัน โดยผู้นำกลุ่มหรือผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในกลุ่ม ซึ่งบทบาทของผู้นำกลุ่มหรือผู้ให้คำปรึกษานั้น **ฮาร์ธ** มหาคำ (2525 : 28 - 35) ได้สรุปจากความคิดของนักจิตวิทยาหลายคนไว้ ดังนี้

1. การเริ่มต้น ผู้นำจะต้องเตรียมวิธีการต่าง ๆ สำหรับกลุ่มเพื่อให้กลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กัน เช่น ผู้นำอาจนำด้วยคำถามปลายเปิด สำหรับผู้มีประสบการณ์น้อย อาจเริ่มต้นในการให้ปรึกษาครั้งแรกด้วยการแนะนำตัวซึ่งกันและกัน และถามกลุ่มให้กลุ่มพิจารณาที่สมาชิกแต่ละคนเสนอเพื่อฝึกให้สมาชิกได้พัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบต่อกัน

2. การกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมและบทบาทหน้าที่ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนของผู้นำด้วย

3. มีความสามารถและทักษะ เข้าใจในสิ่งที่สมาชิกพูด และเข้าใจความรู้สึกของสมาชิกให้การยอมรับ และให้กำลังใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างสัมพันธภาพ

4. สร้างบรรยากาศภายในกลุ่มให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย มีความไว้วางใจกัน ให้ความเคารพความคิดเห็นของกันและกัน อดทนต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้สมาชิกรู้สึกว่าตนมีความสำคัญและเป็นเจ้าของกลุ่ม

5. ช่วยตั้งเป้าหมายให้สมาชิก สมาชิกจะตั้งเป้าหมายของตนเอง เมื่อเขาเห็นประโยชน์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม คือช่วยให้สมาชิกเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ให้เขาเปลี่ยนแปลงความรู้สึกทัศนคติต่าง ๆ และพฤติกรรมที่จำเป็น

6. ย้ำถึงความคืบหน้าและสรุปบทบทวนเหตุการณ์สำคัญ ในการให้คำปรึกษาที่ผ่านมาก่อนที่จะทำครั้งใหม่ เพื่อทำให้เกิดเป็นประสบการณ์ครั้งเดียวกัน

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ การสะท้อนความรู้สึกทั้งคำพูดและการแสดงออก รวมทั้งการแปลความหมายและการทำความเข้าใจ ซึ่งผู้นำต้องกระตุ้นให้สมาชิกคนอื่น ๆ ให้กระทำด้วยเพื่อให้สมาชิกได้ตรวจสอบพิจารณาสิ่งที่เขาพูด ซึ่งให้เห็นว่ามีความขัดแย้งหรือสอดคล้องกันอย่างไร ซึ่งช่วยให้สมาชิกรู้จักตนเองดีขึ้น

8. การลดความตึงเครียด ผ่อนคลายความขัดแย้ง ความกลัว ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มและรับผิดชอบในการกำจัดพฤติกรรมบางอย่างที่จะเป็นอันตรายกับ สมาชิกผู้นำจะต้องเข้าไปสอดแทรกขัดขวางในบางกรณี เช่น สมาชิกพูดแทนกัน ขัดแย้ง ไม่ลงรอยกัน พูดคววนลับสน กล่าวโทษคนอื่นหรือสถานการณ์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือแยกกลุ่มกันโดยไม่สนใจกลุ่ม

9. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร ผู้นำกลุ่มควรแสดงความรู้สึกส่วนตัวประสบการณ์ ค่านิยมของตนเอง เมื่อเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก นอกจากนี้ผู้นำควรเป็นแบบอย่างสาธิตให้สมาชิกดูเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้แก้ปัญหาของสมาชิกได้

10. ผู้นำต้องคอยสังเกตและประเมินพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้างในกลุ่ม อาจทำได้โดยการถาม เช่น มีอะไรเกิดขึ้น ขณะนี้

11.8 บทบาทของสมาชิก

โลรีซ์ โพรธ์แก้ว (2523 : 9 - 10) กล่าวถึงบทบาทของสมาชิกในกลุ่มที่จะทำการให้คำปรึกษากลุ่มมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ไม่พูดเรื่องนอกกลุ่ม สมาชิกควรพูดถึงเฉพาะบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม สิ่งที่พูดในกลุ่มจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่นำไปพูดนอกกลุ่ม

2. การฟัง สมาชิกจะได้รับการกระตุ้นให้สนใจรับฟังสมาชิกอื่นพูด ทั้งเนื้อหาและความรู้สึก ถ้ามีความยากลำบากในการฟังควรจะรีบบอกผู้พูด ไม่ควรจะปล่อยผ่านไป

3 การวิพากษ์วิจารณ์ สมาชิกควรพูดถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ที่นี้ เคียวนี
อย่างไร

4 การใช้เหตุผลด้วยสติปัญญา สมาชิกย่อมได้รับการกระตุ้นให้ร่วมแสดง
ความคิดและความรู้สึกซึ่งเป็นส่วนตัว จะผลัดเปลี่ยนกันไปถึงเรื่องราวต่างๆ ของสังคมและสนใจ
เรื่องราวเป็นรายบุคคลไป

5 การตั้งคำถาม การถามควรถามในลักษณะของคำอธิบายเพิ่มเติม ขอความ
คิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

6 การเจาะระดับความรู้สึก จะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก เพื่อให้เขารู้ว่าเขา
คือ ใคร และรู้สึกอย่างไรอย่างแท้จริง

7 ความรู้สึกและความคิดเห็น สมาชิกจะได้รับการกระตุ้นให้เข้าใจว่าสิ่งที่คิด
และรู้สึกเป็นสิ่งที่แยกออกจากกัน

119 ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สะอาด กันทราวิวัฒน์ (2535 : 35) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการให้คำปรึกษา
เป็นกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ขั้นนี้เริ่มจากการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง
ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกเกิดความอบอุ่นคุ้น
เคยไว้วางใจและสามารถแสดงความรู้สึกออกมาอย่างเสรี โดยปราศจากการกดดันต่าง ๆ ผู้ให้คำ
ปรึกษาต้องมีความจริงใจ มีการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไขและมีความเข้าใจในตัวสมาชิกทุกคน
ในกลุ่มตลอดทั้งรักษาความลับของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับเกิด
ความมั่นใจที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวก
ให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงออกมากที่สุด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด
การใช้คำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การทวนคำหรือข้อความ การเผชิญหน้า การใช้ความ
เงียบ การให้กำลังใจ การตีความ และการสรุป เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้สำรวจตนเอง เข้าใจ
ปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหของกันและกัน

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกสรุปปัญหาต่าง ๆ
เพื่อให้สมาชิกเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนตลอดจนทราบแนวทางแก้ไขและผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่ม
เติม หลังจากนั้นมีการนัดหมายสมาชิกในการพบกันครั้งต่อไป

1.1 10 ประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

แกซดา (สุวรรณา อนุสันติ. 2535 : 27 , อ้างอิงมาจาก Gazda 1967) ได้รวบรวมประโยชน์ คุณค่าและเอกลักษณ์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มได้พบว่า คนอื่น ๆ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกับเขาเหมือนกัน
2. การยอมรับ การสนับสนุนจากสมาชิกภายในกลุ่มจะกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่ม ยอมรับที่จะเผชิญกับปัญหาของเขา
3. กลุ่มเป็นตัวแทนของสังคมจริง ๆ เป็นที่ซึ่งสมาชิกทุกคนมีโอกาที่จะแสดง และทดลองพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. สมาชิกสามารถแสดงพฤติกรรม และความรู้สึกของตนตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้จากการที่ตระหนักถึงความปลอดภัย ความไว้วางใจจากสมาชิกอื่นภายในกลุ่ม
5. สมาชิกเรียนรู้ที่จะมีการให้ และรับความช่วยเหลือตามบทบาทของตนภายในกลุ่ม
6. สมาชิกมีโอกาสที่จะเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของสมาชิกคนอื่น ด้วยการใช้สังเกต
7. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมักจะทำให้สมาชิกในกลุ่มต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
8. บรรยากาศแห่งความเป็นกันเองของกลุ่ม ทำให้สมาชิกรู้สึกเป็นครอบครัวเดียวกัน ทำให้นำไปสู่การเปิดเผยปัญหาทางครอบครัว
9. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้ผลมากสำหรับวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตน และต้องการการยอมรับจากเพื่อน
10. การที่นักจิตวิทยาการแนะแนวได้พบปะกับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกันช่วยประหยัดเวลาและเปิดโอกาสให้นักจิตวิทยาการแนะแนวใช้เวลาสำหรับบุคคลอื่น ๆ ได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โฮเวอร์ด์ และซิมเฟอร์ (สุปรียา อิศรางกูร ณ อยุธยา. 2523 : 17 อ้างอิงมาจาก Howard and Zimpfer. n.d) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับเด็กนักเรียน

ระดับประถมศึกษา พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มช่วยพัฒนาให้มีการเรียนรู้เรื่อง อารมณ์ ความรู้สึก ช่วยเพิ่มพูนการปรับตัวทางสังคมและเปลี่ยนทัศนคติต่อโรงเรียนให้ดีขึ้น

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ศิริรัตน์ ภูัสกุลเจริญศักดิ์ (2531 : 70 - 72) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามทฤษฎีของโรเจอร์ส ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน พิบูลย์ประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2530 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการให้ข้อเสนอแนะ กลุ่มละ 8 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีทัศนคติในการเรียนสูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และนักเรียนกลุ่มทดลอง มีทัศนคติในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

นอกจากนี้ สุวรรณมา อนุสันติ (2535 : 87 - 88) ได้ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษา แบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษา ปรากฏว่าหลังการทดลองนักศึกษา ทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์สูงกว่า นักศึกษาที่ได้รับ ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากผลการวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการ ในการช่วยให้ นักเรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างได้ผล เช่นทัศนคติในการเรียนตลอดจนการ เปลี่ยนแปลง ทัศนคติและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ผู้วิจัย จึงมีความเห็นว่าควรจะนำวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาปรับทัศนคติ ที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

จากการที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มจึงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ของ มนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันได้มีการศึกษาจากบุคคลในหลาย ๆ วงการในการที่จะนำเอาพลัง กลุ่มไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่งในการเกิดกลุ่มนั้น

ทองเวียน อมรัชกุล (2520 : 4 - 5) กล่าวว่า กลุ่มจะต้องประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมกันอยู่ โดยมี วัตถุประสงค์ในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมต่อไป ส่วนวิธีการที่นำกลุ่มไปใช้จะมีองค์ประกอบและ กระบวนการที่แตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) กลุ่มฝึกอบรม (T - Group) และกลุ่มฝึกรับรู้ความรู้สึก (Sensitivity Group) ดังนั้น เพื่อให้ความหมาย ของกลุ่มต่าง ๆ ที่ใช้ในการแนะแนวและการบริการไม่เกิดความสับสน แทรกซ์เลอร์ และนอร์ท (Traxler and North 1967 : 320) จึงได้เสนอให้มีการใช้คำว่า กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) ขึ้นเพื่อให้ความหมายครอบคลุมกลุ่มต่างๆที่นำมาใช้ในการแนะแนวและการบริการ

สำหรับ แฮโรลด์ (Harrold 1992 : 492 - 504) ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็น กระบวนการที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหา หรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ส่วน คาร์ทไรท์ และแซนเดอร์ (Cartwright and Zander 1968 : 3) ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นการนำเอาวิธีการต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม การอภิปราย การสังเกต และการให้ข้อวิจารณ์ซึ่งกันและกันเพื่อช่วยในการตัดสินใจร่วมกัน ทิสนา แชนมณี (2522 : 11) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เป็นวิทยาการที่ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ของกลุ่มคนและกระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ - โดยพยายามศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของตน

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522:14) กล่าวถึงกิจกรรมกลุ่มว่าหมายถึง การนำเอา ประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ ในสมาชิก แต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวมมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน สุภวดี บุญดวงศ์ (2527 : 2) ยังได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่ม หรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก โดยมีผู้นำกลุ่มซึ่ง ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงาน กลุ่ม และประสบผลสำเร็จในการทำงานครั้งนั้นด้วย

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับสมาชิกภายในกลุ่มได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจากการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะทำให้สมาชิกนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่มไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เบนเนท (จิตติพร คล้ายพันธ์, 2538 : 29 . อ้างอิงมาจาก Bennett, 1963) ได้สรุป จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น

1.1 การประชุมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ เพื่อให้เขาได้ประโยชน์จากทางโรงเรียนมากที่สุด

1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นกลุ่มช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์กลุ่มในชีวิตที่โรงเรียนของเรา อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

1.3 การศึกษากลุ่มในเรื่องปัญหาของการเจริญเติบโต เพื่อรู้จักปรับตนให้สมกับวัยอย่างมีเหตุผล

1.4 การศึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง พัฒนาความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะเด่นของตนเอง และการปรับตัวทางสังคมและส่วนตัว

1.5 การศึกษากลุ่ม เพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะส่งเสริมการเรียนรู้

1.6 การศึกษากลุ่ม ถึงเรื่องชีวิตการทำงาน และปัญหาของการปรับตัว ต่ออาชีพความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ

1.7 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้วิธีการที่จะสร้างโครงการ และวางแผนอาชีพใน ระยะเวลาที่เหมาะสม

1.8 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้วิธีที่จะสร้างโครงการ และวางแผนการศึกษาใน ระยะเวลาที่เหมาะสม

1.9 ช่วยพัฒนามาตรฐานค่านิยมของบุคคล อันจะช่วยให้เขาสามารถ เลือก ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิต และพัฒนาปรัชญาของตนเองได้

2. กิจกรรมกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา การที่ได้มีโอกาสปลดปล่อย ความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจ และได้ข้อคิดในปัญหาต่างๆของบุคคลมากขึ้นรวมทั้ง ศึกษาปัญหาของคนเราที่คล้ายคลึงกัน ในบรรยากาศที่อ่อนโยนผ่อนคลายและนำมาแก้ไขปรับบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิตของเรา กลุ่มเปิดโอกาสให้เราได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. ช่วยให้ผู้บุคคลถึงจุดมุ่งหมายของการแนะนำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ มากกว่าวิธีการเป็นรายบุคคล

4. ช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ สำหรับ แทรกซ์เลอร์ และนอร์ท (ทองเรียน อมรัชกุล 2520 : 5 - 6 . อ้างอิงมาจาก Traxler and North 1967 : 320) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้การศึกษอบรรณแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยหรือในโรงเรียน โดยการจัดโครงการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่หรือนำไปจัดในรูปของการแนะแนวได้ตลอดทั้งปี

2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างจากประสบการณ์ที่ได้รับในหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียนการใช้ห้องสมุด การศึกษาในโอกาสต่าง ๆ หรือในเรื่องส่วนตัวต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน

3. เพื่อเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพราะทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับครูในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4. เพื่อการปรับตัวบำบัดรักษาและความเจริญงอกงามของบุคคลของกลุ่ม นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 96 - 98) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม เพื่อนำไปใช้พัฒนาบุคคลแต่ละกลุ่มนั้นพอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง
2. เพื่อสร้างความเข้าใจในบุคคลอื่น
3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

จากจุดมุ่งหมายข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้มีโอกาสที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตนเอง ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำให้บุคคลได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.1.3 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

พนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 16 - 17) กล่าวถึงสิ่งมีคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเป็นสนามสำหรับทดลองฝีมือของบุคคล โดยบุคคลได้อาศัยกลุ่มเพื่อทดลองหรือแสดงความสามารถ

2 กลุ่มจะเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็นและผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จะได้ผลจากการเข้ากลุ่มในการปรับปรุงเจตคติ นิสัยใจคอของคน โดยมีสมาชิกเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน

3 กลุ่มช่วยให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก เป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วยทำให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีความเข้าใจ ตนเอง เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เชื่อมมั่นในตนเอง เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นบุคคลหนึ่งที่มีค่า และอยากทำประโยชน์ให้กับกลุ่มมากยิ่งขึ้น

4 กลุ่มช่วยเสริมสร้างพลังทางร่างกาย เช่น การออกกำลังกายเป็นกลุ่มหรือการฝึกหัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนซึ่งเป็นผลดีแก่สมาชิก

สำหรับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2522 - 229 - 230) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกลุ่มจะเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม ได้ลงมือปฏิบัติ ได้แสดงความคิดเห็น มีความรู้สึกและอารมณ์ร่วมในสิ่งที่ได้กระทำ จะทำให้เกิดแนวคิดและสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในกลุ่มจะทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและได้ผลดีสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุกภกุล (2530:15-19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มว่า นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่นการสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการด้านทัศนคติ ความสามารถและปกติวิสัยทางสังคม คุณค่าด้านอาชีพ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้ และทักษะ

2. คุณค่าในด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่มเมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่ม จะทำให้มีโอกาสมองที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวผู้เรียน

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้น จะมีคุณค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดีในโรงพยาบาล คลินิก จะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

(Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) การเข้าร่วมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถมีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้ ยิ่งไปกว่านั้น คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2530 : 10) ยังได้กล่าวอีกว่าการทำกิจกรรมกลุ่มมีคุณค่าสำหรับสมาชิกภายในกลุ่มมากมาย เพราะในขณะที่ดำเนินกิจกรรมกลุ่มนั้นสมาชิกจะได้รับการตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างสมดุล มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และในขณะที่เดียวกัน เขาก็จะได้เรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มยังเกิดความเจริญงอกงามทางด้านความรู้ความสามารถและทักษะบางประการ เช่น การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การเป็นสมาชิกที่ดี เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าในการทำกิจกรรมกลุ่มนั้นสมาชิกในกลุ่มจะมีความงอกงามในด้านต่าง ๆ เพิ่มความมั่นใจให้กับตนเอง มีการค้นพบตนเอง เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและพร้อมที่จะใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาพัฒนาคุณลักษณะบางประการที่ตนเองต้องการได้เป็นอย่างดี

2.1.4 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม พบว่า มีอิทธิพลต่อปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นอย่างมาก ถ้าจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มมีมากจะทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย แต่อาจมีผลเสีย ในด้านการควบคุม การจูงใจ สมาชิกจะมีส่วนร่วมกิจกรรมน้อยและอาจก่อให้เกิดกลุ่มย่อย แต่ถ้ามีสมาชิกภายในกลุ่มน้อยเกินไปจะทำให้สมาชิกรู้สึกอึดอัด วิตกกังวล (Margo. 1985 : 65) ดังนั้นขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่มนั้น ฮ็อคคาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกันโดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนัก ทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินอย่างทั่วถึงดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน มิฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วัตสันและแฮร์ (Deighton. 1971 : 225 ; citing Watson and Hare n.d.) ที่กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีขนาดไม่ใหญ่มากและควรมีจำนวน 5 คนเป็นอย่างน้อย แต่บางทีก็อาจกำหนดให้มีจำนวน 12-15 คนก็ได้ เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจเพราะจะทำให้สิ้นเปลืองน้อยลง แต่ก็ควรมีการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อให้มีขนาดเหมาะสม ถ้ากลุ่มมีขนาดใหญ่เกินไปโอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมจะลดน้อยลง อาจทำให้กลุ่มแตกแยกกันง่ายขึ้น

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2517 : 34) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มว่าควรเป็นกลุ่มขนาดเล็กมีประมาณ 5 - 15 คน เพราะจะช่วยให้การทำงานหรือการเรียนการสอนประสบผลดี ซึ่งสอดคล้องกับ คมเพชร ฉัตรสุภกุล (2530 : 26) ซึ่งกล่าวว่าขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปความจำเป็น สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะรับผิดชอบทั้งหมดในขณะที่สมาชิกคนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่ได้มีงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มจึงไม่ควรเกิน 15 คน จะใหญ่เท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่มแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่มและระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

2.1.5 ลำดับขั้นการพัฒนาของกระบวนการกลุ่ม

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2517 : 163 - 166) ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็น 4 ระยะดังนี้ คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม ระยะนี้ผู้เรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลของการเรียนรู้จะเกิดจากผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนจะเป็นการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองซึ่งต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้แนวคิดและการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้นั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวความคิดและเหตุผล ในการพิจารณาใคร่ครวญในการทำงาน การตัดสินใจและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม คือ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง และเกิดผลดีอีกด้วย

2 ระยะเวลาวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

3 ระยะเวลาสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตน ค้นพบแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคตหรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคตและเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้น และประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4 ระยะเวลาประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 23) ได้กล่าวถึงระยะพัฒนาของกลุ่มว่าเมื่อสมาชิกเริ่มเข้ากลุ่มอาจพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในกลุ่มนั้นมีความแตกต่างจากการที่ได้เข้ากลุ่มเป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ซึ่งจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะคือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้ง และความคับข้องใจ
3. ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

2.1.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมที่นำมาใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มมีหลายวิธีซึ่ง ทิศนา แจมมณี (2522 : 201 -202) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีว่า สามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1 เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างไรอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ

วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role- Play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับ เกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้นแล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้น วิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของคนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงนำมาตัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วนและการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออกเพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลอง แสดงบทบาทตามบทที่เรียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้จะเป็วิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ความเข้าใจนี้มีส่วนเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานอาจจะเป็นเพราะเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียนกลุ่มย่อย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น ส่วนเทคนิควิธีการและสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในกลุ่มนั้น นภาพร พุ่มพฤษ (2529:38-39) ได้สรุปว่ามีการพัฒนาสื่อใหม่ ๆ มาใช้มากมาย เช่น เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ สไลด์ เทป

หนังสือนิทาน หุ่นเชิดมือ ภาพวาด การสะท้อนบทบาท การเดินร่า คนตรี การเคลื่อนไหวต่าง ๆ สื่อท้องถิ่น บทกวี นวัตกรรม ความคิดใหม่ๆ เป็นต้น ซึ่งจากการพัฒนาเทคนิคสื่อวิทยาการความก้าวหน้าทางจิตวิทยา และกิจกรรมแปลกใหม่เข้ามาใช้ในกิจกรรมกลุ่มนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มให้สามารถกำหนดโครงสร้างกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพบว่าเทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มมีหลายเทคนิค แต่ผู้วิจัยเลือกใช้เพียง 3 เทคนิค ได้แก่การอภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่างและสถานการณ์จำลอง เพื่อให้เหมาะสม กับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิส (Davis.1988 :3263) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หน่วยการแก้ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ และทัศนคติในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 104 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะที่เดียวกันพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

บอร์ดแมน (Boardman. 1988 : 1952) ศึกษาผลจากการนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ในโปรแกรมการเลิกบุหรีให้กับอาสาสมัคร 67 คน พบว่ากระบวนการกลุ่มช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมดังกล่าวได้โดยเฉพาะในเพศหญิง

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สรศักดิ์ โสขุ (2530 : 56) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อ ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 24 คนโดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533 65 - 66) ได้ทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม จำนวน 14 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 7 คน ผลการวิจัย ปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม

สูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการให้ข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 และกลุ่มทดลอง มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาริณี พงษ์เจริญไทย (2534 : 102) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีและยังนำไปใช้พัฒนาความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยให้ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายลดลง จึงเป็นแนวทางชี้ให้เห็นว่า ควรจะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการปรับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยได้

3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

3.1 ความหมายของทัศนคติ

ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้ - เทอร์สโตน (สาริณี พงษ์เจริญไทย. 2534 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Thurstone. 1967) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ทริอันดิส (Triandis.1971:3) ได้ให้ความหมายทัศนคติว่าเป็นความคิดอย่างหนึ่งซึ่งมีอารมณ์เป็นตัวนำ ทำให้บังเกิดจิตใจโน้มเอียง ก่อให้เกิดการกระทำแบบหนึ่งต่อสถานการณ์ทางสังคมเฉพาะอย่างหนึ่ง แอลพอร์ต (Allport.1978:256) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึงสภาวะของความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง นิวคอมบ์ (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Newcomb.1954) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่าเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ซึ่งคนเราได้รับ อาจจะมากหรือน้อยก็ได้ ทัศนคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การแสดงออกในทางลักษณะพึงพอใจ ชอบหรือเห็นด้วย ลักษณะนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงบวก หรือ เชิงนิมาน (Positive Attitude) อีกลักษณะคือ การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงลบหรือเชิงนิเสธ (Negative Attitude) หรือ ถ้าจะแบ่ง

ให้ละเอียดก็น่าจะมีทัศนคติอีกแบบหนึ่งคือ รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบ หรือเกลียดชัง เรียกว่า ทัศนคติแบบกลาง

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 172) กล่าวว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้ จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะกล่าวคือแสดงความพร้อมที่จะ เข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

นอกจากนี้ ไพศาล หวังพานิช (2523 : 146) และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 112) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้

จากความหมายดังกล่าวอาจจะสรุปได้ว่า ทัศนคติหมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์อันเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ในทิศทางบวกหรือลบก็ได้

3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

ดวงเดือน พันธุ์นาวัน (2523 : 5 - 7) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของทัศนคติว่ามี 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความคิด (Cognitive Component) หมายถึง ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก และเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นทางด้านที่ว่า สิ่งนั้นมีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใดเป็นความรู้หรือ ความเชื่อถือที่ใช้ประเมินค่าสิ่งนั้นได้

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมจะกระทำ (Action Tendency Component) หมายถึงความพร้อมหรือความ โน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่สอดคล้องกันซึ่งติดตามมาคือ ความพร้อมที่จะกระทำการ ให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

องค์ประกอบสามด้านนี้มีความสอดคล้องกันถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทักษะคิของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนไปด้วย (อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ 2529 : 8 - 9 . อ้างอิงมาจาก Shaver 1977)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกและองค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ หรือด้านพฤติกรรม จะมีความสัมพันธ์กันหรือสอดคล้องกัน

3.3 ลักษณะของทัศนคติ

ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของทัศนคติไว้มากมาย อาทิเช่น สุชา จันทน์เอม และสุรารักษ์ จันทน์เอม (2518 : 100-101) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ มีธรรมชาติและลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1 ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนเราได้รับทัศนคติจากประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิต บางครั้งยังได้รับจากการเอาอย่างซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็ก ๆ ยังอยู่ในวัยที่มีอายุน้อย ๆ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เช่น บิดามารดา สัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อนฝูงของเด็ก มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็กในระยะเริ่มต้น -

2 บุคคลแต่ละคนย่อมมีทัศนคติต่อสถานการณ์เดียวกันหรือต่อบุคคลเดียวกันแตกต่างกันออกไปได้หลายลักษณะแล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

3 ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นอาจจะเป็นที่ถาวรตลอดไป หรือชั่วคราวได้ ทัศนคติบางอย่างอยู่ในสภาพไม่มั่นคงก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนทัศนคติที่มั่นคงถาวรย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลมากและการเปลี่ยนแปลงย่อมมีได้ยาก อย่างไรก็ตามการแนะนำวิธีที่คิดตลอดจนวิธีการสอนที่ดีของครู ย่อมทำให้เด็กเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกัน สำหรับ ส.วาสนา ประवालพุกฤษ์ (2524 : 5) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการเตรียมพร้อมนี้เป็นการเตรียมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

2. สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองเป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคล ที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นๆ จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยได้และ บางครั้งไม่มีเหตุผล

3 ทักษคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

4 ทักษคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้

5 ทักษคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทัศนคติในเรื่องเดียวกัน แตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลาเรียนรู้ ปัญญา เป็นต้น

6 ทักษคติมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ถ้าการเรียนรู้ และประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น ทัศนคติจึงเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมของบุคคลหรือตอบสนองในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบ ต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ จึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้ โดยการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรม หรือการตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ

3.4 สาเหตุการเกิดทัศนคติ

สาเหตุการเกิดทัศนคติ เซอร์ฟ และเซอร์ฟ (สาริณี พงษ์เจริญไทย.2534 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Sherif and Sherif. 1969) ได้ให้ความเห็นว่าทัศนคติของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด แต่การที่บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้นั้นเกิดจากการเรียนรู้และได้รับจากประสบการณ์ทั้งสิ้น นอกจากนี้ ประภาพีญ สุวรรณ (2520 : 121 - 122) ได้ให้ทัศนะว่า การเกิดทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดได้หลายวิธี เช่นอาจจะเกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่เขาคารพ หรือนิยมชมชอบ จากประสบการณ์ซึ่งนำความพอใจ หรือความทุกข์ใจมาให้ จากการสังเกตการกระทำของบุคคลอื่น และคุณลว่าจะเกิดอะไรขึ้น จากการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากเพื่อนในกลุ่มอายุเดียวกัน จากการได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จากประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือให้เกิดทัศนคติใหม่ขึ้นในบุคคลหรือกลุ่มที่เราจะเข้าถึงนั้น จะต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการหลายอย่างซึ่งแต่ละกระบวนการเปลี่ยนแปลงและสร้างให้เกิดทัศนคติแตกต่างกัน เช่น การให้ข้อเท็จจริงจะช่วยสร้างทัศนคติให้กับบุคคล ถ้าบุคคลนั้นยังไม่ค่อยเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น การสื่อข่าวสารชนิดที่ให้ข้อคิดเห็นทั้งสองด้าน (ด้านดีและไม่ดี) ก็จะช่วยทำให้เกิดทัศนคติดีกว่าให้ข้อคิดเห็นด้านเดียว (One-Sided Indoctrination) ลักษณะของผู้ส่งข่าวสารก็มี

อิทธิพลอย่างมากต่อการเกิดทัศนคติ การอภิปรายกลุ่มก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเปลี่ยนทัศนคติหรือสร้างทัศนคติใหม่ได้

3.5 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินี้ ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กัน อาทิ เช่น ทริยแอนดิส (Triandis.1971 143) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชนหรือ เราได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 84) ที่ว่าทัศนคติของบุคคลสามารถจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจจะมาจากบุคคลอื่นหรือมาจากอุปกรณ์สื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติทาง ด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive Component) เป็นที่เชื่อกันว่าถ้าประสบการณ์ส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นเดียวกัน เช่น ถ้าประสบการณ์ของทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลง ก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ประสบการณ์ด้านอารมณ์ (Affective Component) และประสบการณ์ทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงด้วย

ในทำนองเดียวกันนี้ ไทบูลย์ อินทรวินา (2517:49) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้โดยจัดสภาพการณ์ให้ใหม่ สร้างแรงจูงใจหรือให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านั้นใหม่ด้วยเหตุผล ด้วยการกระทำหรือการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมให้ร่วมสัมพันธ์กับบุคคลที่มีทัศนคติที่พึงปรารถนา

ส่วน เคลแมน (ซูซีฟ อ่อนโคกสูง. 2518 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Kalman. n.d.) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมของสังคม ดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) คือ การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่นเพื่อให้เขาปฏิบัติในทางที่ตนต้องการหรือพอใจ

2. การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคม หรือให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง เพื่อจะมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น

3. การรับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวบุคคลเอง (Internalization) สำหรับ เอคเวอร์ค (ฐิติพร คล้ายพันธ์ 2538:16 ; อ้างอิงมาจาก Edwards.1957) ได้กล่าวถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะคิดจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับการจูงใจ
2. ทักษะคิดจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. ทักษะคิดจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมและยอมรับในคุณสมบัติ หรือสถานการณ์ของสิ่งนั้น ๆ

4. ทักษะคิดจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีการกระทำและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

นอกจากนี้ สุเมธี ชีรดากร (2525 : 158 - 159) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับวิธีเปลี่ยนทัศนคติว่า สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. เปลี่ยนส่วนประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive) ของผู้เรียน เพราะถ้าทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลง ก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ส่วนประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective) และส่วนประกอบทางด้านกรกระทำเปลี่ยนแปลงด้วย ซึ่งทำได้โดย

1.1 ใช้วิธีแนะแนว เช่น การอธิบาย ชี้แจง จัดอภิปรายหรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเพราะผู้เรียนอาจจะทราบมาเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ หรือ ข้อมูลที่ทราบมาไม่ถูกต้องก็ได้

1.2 ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยการพาผู้เรียนไปชมของจริงเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. เปลี่ยนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น

2.1 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก พาฟลอฟ (Classical Conditioning Learning) ใช้วิธีเชื่อมโยงสิ่งเร้า 2 อย่างขึ้นไปเช่นต้องการให้ผู้เรียนเห็นโทษของยาเสพติด ว่าเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรปฏิบัติ ก็นำภาพคนติดยาเสพติดที่ดูแล้วน่ารังเกียจคู่ไปกับยาเสพติดทุกครั้ง ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ก็จะต้องรับรู้โทษของยาเสพติดที่มีต่อคนในสภาพที่น่ารังเกียจน่ากลัว ควบคู่กันไปทุกครั้ง จนกระทั่งผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างยาเสพติดกับโทษของยาเสพติด ก็จะมีผลทำให้เกิดความรู้สึกรังเกียจและกลัว ไม่กล้าแตะต้องยาเสพติด

2.2 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ สกินเนอร์ (Operant Conditioning Learning) วิธีนี้จะให้แรงเสริมต่อทัศนคติที่ดีและลดให้แรงเสริมต่อทัศนคติที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ทำได้ดังนี้

2.2.1 ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.2.2 จำลองสถานการณ์แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ

3. เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่ม (Group Pressure) โดยการให้ผู้เรียนได้เข้าไปร่วมในกลุ่มผู้เรียนที่ทำตนเป็นประ โยชน์ต่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าการกระทำของ

คนไม่เหมือนกลุ่ม จึงพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสมาชิกในกลุ่มหรืออาจจะใช้วิธีออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็ได้ ฯลฯ

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521 : 82) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติไว้ดังนี้คือ ถ้าพบว่ามีผู้เรียนมีทัศนคติอันไม่พึงประสงค์ผู้สอนควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนให้เป็นไปในทางพึงประสงค์ วิธีการที่ผู้สอนอาจใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง บางทีผู้เรียนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ ถ้าผู้เรียนได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด ผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

2. โดยเหตุที่อารมณ์มักมีส่วนในการสร้างทัศนคติมาก การให้ผู้เรียนได้ดูภาพยนตร์ หรือ ได้ฟังเรื่องราวที่ช่วยอารมณ์ให้ชอบสิ่งที่ดีและไม่ชอบมาก่อน ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้มากเหมือนกัน

3. ด้วยเหตุที่สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องการแก้ไขทัศนคติของผู้เรียน ผู้สอนอาจจัดให้ผู้เรียนได้คบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีทัศนคติทางบวก บางทีผู้เรียนสามารถแก้ไขทัศนคติบางอย่างได้โดยอาศัยการเอาอย่างจากเพื่อน

4. การอ่านหนังสือที่ดีก็ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้ในบางโอกาส แต่ผู้สอนต้องคอย อธิบายกับผู้เรียน และชี้ช่องให้ผู้เรียนมองเห็นจุดสำคัญหลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว

5. การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนโดยการกระทำ อาจจะช่วยแก้ไขทัศนคติของเด็ก ได้มาก ในขณะที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นั้นๆ ผู้สอนจะต้องคอยดูแลและให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น เป็นสิ่งที่ สามารถจัดกระทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการจัดสภาพการณ์ให้ใหม่ การให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง การให้ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ตลอดจนการให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ก็อาจทำให้บุคคลปรับทัศนคติของตนให้เหมาะสมกับสภาวะของสังคม เพื่อช่วยให้คนปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น ในทำนองเดียวกันทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย ก็ สามารถเปลี่ยนแปลง ได้ ด้วยวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้เช่นกัน

3.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคตินั้น สามารถทำได้หลายวิธีซึ่งแตกต่างกันไป ได้แก่

1 วิธี Equal Appearing Intervals วิธีนี้ เซอร์สโตน (Thurstone 1970 : 128) ได้ใช้ ทัศนคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) คือ ให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ว่าเห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสิน พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อความที่เสนอนั้นควรจะอยู่ตรงไหน เมื่อแบ่งความคิดเห็นทั้งหมด ตั้งแต่ เห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด ออกเป็น 11 กลุ่มเท่า ๆ กัน เมื่อกลุ่มผู้ตัดสินได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้วก็นำแต่ละค่า มาหาค่าสเกล (Scale Value) นั่นคือ หา ตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกล สำหรับทัศนคติต่อไป

2 วิธี Summated Ratings หรือ Likert Method ซึ่งสร้างขึ้นโดย ลิเคอร์ท (Likert 1970 : 150-151) เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติไปให้ผู้ตอบลง ความเห็นว่ามีควมรู้สึกต่อข้อความเหล่านั้นอย่างไรบ้าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วมีการกำหนดคะแนนให้อาจเป็น 5 4 3 2 หรือ 1 ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1 2 3 4 หรือ 5 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) จากนั้นนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item Analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีและทัศนคติที่ไม่ดีได้ เพื่อนำไปใช้วัดทัศนคติต่อไป

3. วิธี Semantic Differential ของ ออสกู๊ด (Osgood, 1957 : 189) ซึ่งใช้วิธี นี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมายของคำคุณศัพท์ (Adjectives) โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นลงไปบนสเกล ซึ่งอยู่ระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมาย ตรงข้ามกับคู่หนึ่ง ๆ เช่น ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่า มโนทัศน์ที่ตนเห็น มีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วกรอกความเห็น ลงไปในสเกล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวัดทัศนคติของลิเคอร์ท ด้วยเหตุผล ที่ว่าแบบของลิเคอร์ทนั้น เป็นที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป และในการให้น้ำหนักของคะแนน 5 ระดับนั้น ช่วยทำให้สามารถหาระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างได้สะดวกกว่าแบบอื่น ๆ

3.7 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ชัยยงค์ ขามรัตน์ (2523 : 17 - 18) ได้สรุปไว้ว่า ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ มีดังนี้ คือ

1 วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้สึกทางด้านที่ดี หรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใดและเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถ ทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2 วัดเพื่อหาทางป้องกัน โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างใดนั้น เป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขของสังคมย่อมจะเป็นไปได้ เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็แนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกในสังคม

3 วัดเพื่อหาทางแก้ไข ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจแตกต่างกัน แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องได้รับความคิดเห็นและทัศนคติที่สอดคล้องกัน เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้ง ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

4 วัดเพื่อหาสาเหตุ และผล ทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่าง ๆ กัน และสาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้ อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

จิตรา เฝ้าทรัพย์ (2520 : 85 - 88) ได้ศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นเพศชายที่ติดยาเสพติด ที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี จำนวน 100 คน จากโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร และโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีสภาพเศรษฐกิจ การศึกษา สถานภาพการสมรสและอาชีพต่างกัน จะให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านทัศนคติเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีการศึกษาและอายุต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

หลังจากนั้น สารีณี พงษ์เจริญไทย (2534:190) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วม

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม และให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มของกลุ่มควบคุม ผลจากการศึกษา พบว่า ภายหลังจากการทดลอง กลุ่มทดลองมีทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 กลุ่มควบคุมมีทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 และกลุ่มทดลองมีทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลง มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เมื่อพิจารณาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติจะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสภาพความพร้อมทางจิตใจและความรู้สึกลึกซึ้งของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล หรือแต่ละสังคม อันเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ในทางบวกหรือลบก็ได้ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านความรู้ ด้านความรู้สึกลึกซึ้งและด้านแนวโน้มที่จะกระทำ หรือด้านพฤติกรรม ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์กัน หรือสอดคล้องกัน จะเห็นได้ว่าถ้าเราทราบทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ก็พอที่จะสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ได้ ดังนั้นจึงสามารถหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กำลังเกิดในสังคมได้

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารระเหย

4.1 ความหมายของสารระเหย

สารระเหย หมายถึง สารที่ได้จากขบวนการผลิตน้ำมันปิโตรเลียม มีลักษณะเป็นไอระเหยได้ในอากาศ เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง เมื่อสูดดมเข้าไปจะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ได้แก่ ทินเนอร์ ซึ่งมักผสมอยู่ในผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น แล็กเกอร์ สีพ่น กาวขางน้ำ น้ำยาล้างเล็บ เป็นต้น (มูลนิธิป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2533 : 2) สารระเหยเป็นสารเคมีที่ระเหยได้ง่าย มีประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมโดยใช้เป็นส่วนผสม หรือตัวทำละลายสำหรับผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน เช่น เป็นส่วนผสมในน้ำมันไฟแช็ก สีทาบ้าน น้ำยาทำความสะอาด กาวติดเครื่องบินเด็กเล่น หรือน้ำยาพ่นฝอย ซึ่งบรรจุในภาชนะที่ใช้สำหรับฉีด เช่น ขาระงับกลิ่นตัว สเปรย์ฉีดผม (กรมการแพทย์. 2533: 3)

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของสารเสพติดและสารระเหยไว้ว่า ยาเสพติดหรือสารเสพติดให้โทษ โดยใช้คำว่า Dependence-producing drug ซึ่งหมายถึง ยา หรือสารที่สามารถมีปฏิริยาต่อร่างกาย ทำให้เกิดการติดยาทางจิตใจ (psychic dependence) หรือมีการเสพติดทางร่างกาย (physical dependence) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาของร่างกาย เมื่อหยุดใช้ยาจะเกิดอาการเนื่องจากการหยุดยา (Withdrawal Symptoms) คือ

หงุดหงิด ตื่นเต้น หัวนอน น้ํามูกน้ำตาไหล เหงื่อออกมาก ขนลุก ตะคริว นอนไม่หลับ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ

ในกรณีของสารระเหยเป็นการติดทางจิตใจ เนื่องจากผู้ที่จะเสพยาเสพติดสารระเหยมักมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตผิดปกติอยู่ก่อนแล้ว ต้องการใ้สารระเหยเพื่อหลีกเลี่ยงอารมณ์ ซึมเศร้า กังวล ฯลฯ และองค์การอนามัยโลกได้จัดสารระเหย(Volatile solvent)เป็นสารเสพติด ได้แก่ ทินเนอร์ แล็กเกอร์ น้ํายาทาเล็บ น้ํายาล้างเล็บ เครื่องสำอางค์บางประเภท ตัวทำละลายในอุตสาหกรรมผลิตสี น้ํามันไฟแช็ก น้ํายาทำความสะอาด กาว สารแต่งกลิ่นบางชนิด

จากคำจำกัดความดังกล่าวสรุปได้ว่า สารระเหย หมายถึง สารประกอบอินทรีย์เคมีที่ ระเหยง่าย ได้มาจากขบวนการผลิตน้ํามันปิโตรเลียม มีลักษณะเป็นไอ ระเหยได้ในอากาศ เป็น สารเสพติดชนิดหนึ่ง เมื่อสูดดมเข้าไปแล้วจะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย

4.2 สาเหตุของการติดสารระเหย

สาเหตุของการติดสารระเหย อาจมีได้ 2 ทาง คือ

1. นำสารระเหยมาใช้ในทางที่ผิด โดยการสูดดมอย่างจงใจ ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจาก เพื่อนชวน หรือต้องการเอาอย่างเพื่อน อยากรู้ อยากลอง เข้าใจผิดคิดว่าจะช่วยให้เกิดความสบายใจ แก้ความเบื่อหน่าย หรือลืมความทุกข์

2. มีความจำเป็นต้องใช้แต่ไม่ระมัดระวังหรือป้องกัน เช่น ช่างทาสี ผู้ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งต้องทำงานเกี่ยวข้องกับสารระเหยเป็นประจำกรมการแพทย์ (2533 : 66 - 67) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการใ้สารระเหยในทางที่ผิดว่า การใ้สารเสพติดของวัยรุ่นนั้น มีแรงกระตุ้นมาจากหลายทาง เช่น

1. การแสดงค่านิยมที่ต้องการจะต่อต้านต่อสิ่งที่ผู้ใหญ่บอก
2. อาจเป็นเพียงความอยากรู้อยากเห็นธรรมดา เป็นการอยากลอง อยากมีประสบการณ์ว่าจะมีความรู้สึกเช่นใด ถ้าได้ใ้ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเสี่ยง ชอบลอง ประสบการณ์ใหม่ ๆ ทุกชนิด
3. วัยรุ่นที่ค้อยโอกาสต้องการหนีจากสภาพของตนชั่วคราว การใ้ยานับเป็นการที่ทำให้ คนได้ลืมเหตุการณ์ชั่วคราว
4. ใ้ยาเป็นกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายทางด้านจิตใจ (recreation)
- 5 ใ้เป็นตัวละครความกระวนกระวาย ความทุกข์ ความโดดเดี่ยวเหมือนถูกละทิ้ง สาเหตุของการเสพยาเสพติด มี 3 ด้านด้วยกัน คือ (กรมการแพทย์. 2533 : 59 -

1 ตัวยาหรือสาร : ต้องเป็นยาหรือสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตหรือประสาท

2 ตัวคน แบ่งเป็น

2.1 กาย อาจใช้เพื่อบรรเทาอาการไม่สบายใจ ปวดเมื่อย ปวดหลังผ่าตัด โรคเรื้อรัง ออกกำลังกาย มาจากการทำงาน แก้ง่วง เป็นต้น

2.2 จิตใจ จากความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนชวน หรืออิทธิพลของกลุ่ม ความเครียดในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นต้น

3 สิ่งแวดล้อม - ครอบคลุมทุกสิ่งที่อยู่รอบตัว อันได้แก่สภาพแวดล้อมของชุมชน ยาหรือสารเสพติดหาซื้อง่าย ค่านิยมของวัยรุ่น เป็นต้น

สาเหตุของการสูดดมสารระเหยเป็นครั้งแรก ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ด้วยตัวเอง เป็นสาเหตุกลุ่มสูงสุดประมาณร้อยละ 60-69 รองลงมาได้แก่ทำตามเพื่อน ประมาณ ร้อยละ 22-29 สารระเหยที่พบว่า มีการสูดดมกันในประเทศไทยมี 4 ชนิด คือ น้ำมัน ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาวยาง และน้ำมันเบนซินเติมรถยนต์ ปริมาณที่เสพโดยเฉลี่ย 1/2 - 2 ขวดต่อวัน (ขวดละ 375 มล.) สำหรับน้ำมันทินเนอร์ และแล็กเกอร์ 1/2 - 1 กระป๋องต่อวัน สำหรับกาวยางและน้ำมันเบนซิน 1 ขวดต่อวัน ระยะเวลาของการเสพติดสารระเหยมีตั้งแต่ 1 เดือน จนนานถึง 20 ปี

4.3 พิษของสารระเหยและอาการแสดง (Toxicity and Symptoms)

สารระเหยเป็นสารที่ดูดซึมได้ดีจากการสูดดมผ่านทางเดินหายใจเข้าไปในกระแสโลหิต อย่างรวดเร็วและกระจายตัวไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทและอวัยวะ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ในระยะแรกจะเกิดความรู้สึกตื้นตัน ร่าเริง ตีระเบาะ คล้ายกับการดื่มสุราในระยะแรก หลังจากนั้นจะมีการเหมือนเมาสุรา พูดอ้อแอ้ ไม่รู้เวลาและสถานที่ ควบคุมตัวเองไม่ได้ กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน หากสูดดมต่อไปจะมีอาการง่วงซึม และหมดสติ บางคนอาจชักหรือถึงตายได้ (กรมการแพทย์. 2533 : 93)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2528 : 93) ได้กล่าวถึง ฤทธิ์ของสารระเหยเมื่อเสพเข้าไปจะกดสมอง ฉะนั้นเพียงสูดดมไม่นานจะมีอาการเมา ซึ่งคล้ายคนเมาเหล้า เวียนศีรษะ เดินโซเซ ตาพร่า ง่วง ซึม เบื่ออาหาร แต่จิตใจก็กระฉกกระชอน ถ้าเสพต่อไปนาน ๆ เข้า จะทำลายตับทำให้ตับโต ตับพิการ สมองพิการ ปอดบวมและจะมีอาการประสาทหลอน เกิดหูแว่ว สติปัญญาทึบ ขาดความขังก็ได้รับผิดชอบ นาน ๆ เข้าจะค่อย ๆ หมดสติ เพราะฤทธิ์ของสารระเหยไปกดศูนย์ควบคุมการหายใจทำให้หยุดหายใจ อาจตายได้

ลักษณะของผู้สูดดมสารระเหยประเภทกาว ผู้ที่สูดดมกาว มีลักษณะดังนี้คือระยะแรกๆ จะทำให้รู้สึกเป็นสุข ตื่นเต้น ร่าเริง เคลิบเคลิ้ม หลังจากนั้นจะมีลักษณะคล้ายคนเมาเหล้า เดินเซ ตาพร่า เกิดอาการวิงเวียน อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน มือสั่น แน่นหน้าอก หายใจถี่ และเร็ว บางรายทำให้หัวใจเต้นผิดจังหวะ

4.4 วิธีเสพสารระเหย

วิธีเสพสารระเหยกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1 ใช้ผ้าหรือสำลีชุบน้ำมันระเหยแล้วสูดดมเข้าจมูกส่วนใหญ่มักจะเป็นเบนซีน ทินเนอร์ แลคเกอร์ หรือน้ำมันไฟแช็ค
- 2 เอาน้ำมันระเหยใส่ถุงพลาสติก และมีหลอดกาแฟเสียบไว้แล้วรัดด้วยยางที่ปากถุง แบบถุงกาแฟ ต่างแต่ว่าหลอดกาแฟไม่จุ่มลงไปใต้ระดับน้ำมัน ให้อยู่เหนือระดับน้ำมัน เวลาสพก็เอาจมูกสูดดมไอรระเหยของน้ำมันเข้าปอด
- 3 เอาสำลีชุบน้ำมันระเหยที่ชอบใส่ตลับยาสูบ และใช้สูดดมแบบคนเป็นลมคมยาสูบ
- 4 สเปรย์น้ำมันระเหยใส่ถุงพลาสติก แล้วนำมาใช้ดม บางคนชอบดมสเปรย์ ก็ใช้ สเปรย์ฉีดเสื้อผ้า แล้วสูดดมจากเสื้อผ้า ในกรณีนักเรียนที่สูดดมกาวนั้น นำกาวใส่ถุงพลาสติก และสูดดมในสถานที่ลับตาคน

4.5 การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาระเหย

จากปัญหาที่มีเด็กและเยาวชนบางกลุ่มนำสารระเหยประเภททินเนอร์ แลคเกอร์ กาว และเบนซิน ไปใช้ในทางที่ผิดโดยนำไปสูดดม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์มีอาการมึนเมาและเป็นอันตรายต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกายและบางรายอาจเกิดพิษอย่างเฉียบพลันและถึงแก่ความตายได้ การแพร่ระบาดเริ่มแพร่หลายและมีแนวโน้มสูงขึ้น รัฐบาลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนได้พยายามป้องกันแก้ไขปัญหานี้ โดยให้มีการศึกษาประชุมปรึกษาหารือ ทำการค้นคว้าร่างกฎหมาย และต่อมารัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2523 ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 107 ตอนที่ 13 วันที่ 19 มกราคม 2533 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย

การป้องกันการใช้สารระเหยในทางที่ผิดและการได้รับพิษจากสารระเหย

1. ศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากสารระเหย

2. เมื่อจะใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของสารระเหย ควรอ่านฉลากที่ติดมากับผลิตภัณฑ์นั้น ให้เข้าใจถึงวิธีใช้ และคำเตือนต่าง ๆ ก่อนใช้ทุกครั้ง และใช้ด้วยความระมัดระวัง

3. หากฉลากที่ติดมากับผลิตภัณฑ์นั้นชำรุดหรือภาษาที่บรรจุนำมา ให้เขียนฉลากให้ชัดเจน และนำไปใส่ภาชนะใหม่

4. ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของสารที่เป็นอันตราย ควรเก็บไว้ในที่ปลอดภัยและพ้นมือเด็ก

5. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ควรสอดส่องดูแลและสังเกตความประพฤติ และการคบเพื่อน ของเด็กในความดูแลของท่านด้วย เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการติดสารระเหยและปัญหาอื่น ๆ

6. สำหรับโรงเรียนควรหลีกเลี่ยงการใช้กาบ ในการให้นักเรียนทำการฝีมือ

7. สำหรับผู้บริหารเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม หรือหน่วยงานที่ประกอบการอุตสาหกรรม ที่จำเป็นต้องใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของสารระเหย ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของพนักงานและหาทางป้องกันแก้ไข เช่น ให้สวมหน้ากาก สวมเสื้อผ้าที่ปกปิดร่างกายได้มิดชิด อยู่เหนือลม ขณะทำงาน และแนะนำอบรมวิธีการใช้ที่ปลอดภัย

8. สำหรับผู้ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์เนื่องจากขาดความรู้ หรือหลงผิดนำสารระเหยไปสูดดมจะมีโทษตามกฎหมายจึงขอให้รีบเข้ารับการรักษาโดยเร็ว ก่อนที่ความผิดจะปรากฏต่อเจ้าพนักงาน

สถานพยาบาลที่ให้การบำบัดรักษาแก่ผู้ติดสารระเหย

1. โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

2. โรงพยาบาลธัญญารักษ์ กรมการแพทย์

3. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ จ.เชียงใหม่ กรมการแพทย์

4. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคใต้ จ.สงขลา กรมการแพทย์ .

5. โรงพยาบาลเด็ก กรมการแพทย์

6. โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์

7. ศูนย์สุขวิทยาจิต กรมการแพทย์

8. โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ กรมการแพทย์

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารระเหย

4.6.1 การวิจัยในประเทศ

สำหรับการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับสารระเหยในประเทศไทย ได้มีบุคคลหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ให้ความสนใจทำการสำรวจวิจัยและศึกษา พอสรุปได้ดังนี้ โสภานุพิกุลชัย และคณะ (2533 : 12 - 21) ได้ศึกษาการแพร่ระบาดของการติดสารเสพติด เด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัด ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มประชากร เป้าหมายที่คณะผู้วิจัยใช้ในการศึกษาได้มาจากการเลือกแบบ Purposive เขตที่กรุงเทพมหานคร ระบุว่ามีการติดสารเสพติดมากที่สุด 6 เขต คือ เขตพระโขนง ดุสิต ขานนาวา บางกอกน้อย พญาไท และ ห้วยขวาง (ฝ่ายป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด 2531 : 69) ในแต่ละเขต สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่กำหนดไว้ 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ในชุมชนแออัด กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด จากหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างเขตละ 100 คน รวมจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย 600 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดในชุมชนแออัด และชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดจากหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

ผลจากการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุเฉลี่ย 10 ปี อาศัยอยู่ในย่านชุมชนแออัดอยู่กับบิดามารดา บิดามารดา มีรายได้เฉลี่ย 5,653 บาทต่อเดือน การศึกษาของบิดามารดาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน เด็กและเยาวชนจะไว้ว่างใจมารดามากที่สุดเมื่อมีปัญหาจะนึกถึงมารดาและอยากระบายปัญหาด้วย ปัญหาส่วนใหญ่ที่เผชิญเป็นปัญหาครอบครัวและปัญหาส่วนตัว ส่วนใหญ่จะใช้สารเสพติดหลายชนิดรวมกันและใช้สารระเหยเป็นเครื่องมือผ่อนคลายความเครียดเมื่อเผชิญปัญหา เด็กและเยาวชนจะเริ่มใช้สารเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 11- 14 ปี ในครอบครัวของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่มีใครใช้สารเสพติด เพื่อนส่วนใหญ่ใช้สารเสพติด และเป็นผู้ชักจูงให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติดเป็นครั้งแรก เด็กยอมรับว่ามีความอยากทดลอง มีความรู้สึกที่กำลังทำผิด ร้อยละ 82.3 ยอมรับว่าเกิดความมึนงงเมื่อใช้สารเสพติดครั้งแรก จำนวนร้อยละ 30.6 บอกว่า หายกลุ่ม เกิดความสบายใจขึ้น ความรู้สึกต่อสารเสพติดหลังจากที่ได้เคยใช้ไปแล้วส่วนใหญ่บอกว่า รู้สึกเฉย ๆ จะใช้อีกก็ได้ ไม่ใช้ก็ได้ และมีจำนวนไม่น้อยที่ตอบว่าอยากตอบสนองทันทีที่มีความต้องการ เมื่อเห็นผู้อื่นกำลังใช้และรู้สึกคล้อยตามเมื่อเพื่อนชวน ตามลำดับ ด้านความรู้สึกของ บิดามารดาเมื่อทราบว่าเด็กและเยาวชนใช้

สารเสพติดนั้น จะรู้สึกโกรธ คิดว่า ลงโทษ เข้มงวดและตักเตือน แต่มีจำนวนร้อยละ 7.0 ที่บิดามารดาไม่สนใจในเรื่องของแหล่งแพร่ระบาดของสารเสพติดทั่วไป ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดต่างยอมรับว่า แหล่งระบาดที่สำคัญยิ่งของสารเสพติดคือ ย่านชุมชนแออัด นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดได้ยืนยันว่า แหล่งแพร่ระบาดอื่น ๆ ยังมีในดิสโกเธคและแหล่งที่มีวุ่นวายต่าง ๆ อีกด้วย ส่วนกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด มีความเห็นว่า แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญของสารระเหย คือ ย่านชุมชนแออัด เด็กและเยาวชนยังบอกว่า นอกจากแหล่งชุมชนแออัด แล้ว ยังมีในโรงเรียนและคาเฟ่การค้ำ ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดให้ข้อมูลว่า บ้านเพื่อนที่ไม่มีผู้ปกครอง ได้สะพานลอย คิวมอเตอร์ไซค์ และตามใต้ถนน แพลด ยังเป็นแหล่งแพร่ระบาดของสารระเหยอีก วิธีการแพร่ระบาดของสารเสพติดลำดับแรกคือการถูกชักชวนชักนำจากเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิด และตามด้วยความอยากรู้อยากเห็น การถูกหลอกให้หลงเชื่อ ตามลำดับ และในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติด ทั้งสองกลุ่มให้ความเห็นว่า การถูกชักจูงจากเพื่อนเป็นสาเหตุสำคัญ นอกจากนี้เกิดจากความอยากรทดลอง เห็นเพื่อนทำและทำตามเพื่อน เพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้ และจากความสุข ความเพลิดเพลินที่ได้รับหลังการเสพ เป็นต้น อังสนา เปศะนันท์ (2536 : 92 - 94) ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสูดดมสารระเหย และวิธีดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดูดดมสารป้องกันพฤติกรรมสูดดมสารระเหยในเด็กชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางโพโสมาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จำนวน 3 คน วิธีการที่ใช้ศึกษาคือการศึกษารายกรณี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกตและการบันทึกการสังเกต การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ ทัศนวิประวัตติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบสอบถามและแบบทดสอบการวิเคราะห์แต่ละข้อมูลแตกต่างกัน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ พฤติกรรมสูดดมสารระเหยของนักเรียน มีสาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของเด็กที่พัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม สภาพครอบครัวแตกแยกและแหล่งชุมชนแออัดซึ่งมีการระบาดของยาเสพติด นอกจากนั้นผลของการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีทำให้เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น สามารถพัฒนาตนเองหรือปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม และเลิกสูดดมสารระเหยแล้ว 2 ราย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่ไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว และมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว สูงกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 66 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่ไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว และมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว สูงกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว พบว่ามีจำนวน 20 คน จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 285 คน ดังนั้น จึงเหลือนักเรียนที่ไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว จำนวน 265 คน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 265 คน ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เรียงคะแนนจากสูงไปหาค่าและได้คะแนนสูงกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 66 คน

3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนที่ได้คัดเลือกมาแล้วจากข้อ 2 เพื่อถามถึงความพร้อมและความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง

ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มนักเรียนอย่างง่ายมาจำนวน 16 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ตำรา เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดและศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดให้โทษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่จันวิทยาคม ของ ไมตรี บุญเคลือบ (2527 · 74-76) แบบสอบถามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัยของ สาริณี พงษ์เจริญไทย (2534 · 176 - 181)

1.2 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากข้อ 1.1

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรรมพิศ วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธินันท์ ภิญญชน ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงและคัดเลือกข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 53 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธนิคม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูง - ต่ำ แล้วทดสอบ แบบที (t-test) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าที (t) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ค่าที (t) ระหว่าง 1.76 ถึง 4.36 จำนวน 22 ข้อ จึงนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.5 นำแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยที่คัดเลือกแล้วจากข้อ 1.4 มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ลักษณะของแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของนักเรียน เป็น ข้อความซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและแนวโน้มของ พฤติกรรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้นักเรียนตอบ ข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียน มีความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรม ที่จะ กระทำต่อข้อความนั้น ๆ ในระดับใด แล้วให้นักเรียนกาเครื่องหมาย (✓) ลง ในช่องท้ายข้อความ ที่กำหนดไว้ให้เพียงช่องเดียว ดังตัวอย่าง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ก. ด้านความรู้

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน กาเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละข้อ โดยพิจารณาดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้ของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้ของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงกับความรู้ของท่าน บางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้ของท่าน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้ของท่านเท่าใดนัก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้ของท่านมากที่สุด

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน กา เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละข้อ โดยพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ค ด้านแนวโน้มในการแสดงออก

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน กา เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละข้อ โดยพิจารณาดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรือ อาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรือ อาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรือ อาจเกิดขึ้นในอนาคตบ้างและบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านเท่าๆ กัน
น้อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรือ อาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านเพียง 3 - 4 ครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจ เกิดขึ้นใน อนาคตของท่านน้อยครั้งมากเพียง 1-2 ครั้ง หรือไม่เกิดขึ้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความเชิงนิมานหรือทางบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้ 5	คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้ 4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้ 3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	น้อยครั้ง	ให้ 2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ถ้าเป็นข้อความเชิงนิเสธหรือทางลบ ให้คะแนนตรงกันข้าม

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

ลำดับ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	<u>ด้านความรู้</u> การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ทำให้สุขภาพไม่แข็งแรง. . .	---	.....		--	
2	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ช่วยให้คลายเครียด	..	.....	..		
ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
1	<u>ด้านความรู้สึก</u> คนที่สูดดมสารระเหยจำพวกกาว เป็นบุคคลที่น่ารังเกียจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	คนที่สูดดมสารระเหยจำพวกกาว เป็นบุคคลที่น่าสนใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
ลำดับ	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บางครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้งที่ สุด
1.	<u>แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม</u> นักเรียนมักหนีเรียนไปสมาคมกับ เพื่อนที่สูดดมสารระเหยจำพวก กาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	นักเรียนจะไม่คบกับผู้ที่สูดดม สารระเหยจำพวกกาว.....	.....	.....	.....	.....	.....

2 โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จากงานวิจัย เอกสาร ตำราและบทความที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมธิรินทร์ ภิญญชน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมายกิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

โปรแกรมที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยทดลอง 10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3 โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยและกิจกรรมกลุ่มจากงานวิจัยเอกสาร ตำราและบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการหาเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย

3.2 สร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้

3.3 นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมธิรินทร์ ภิญญชน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหาและวิธีดำเนินการ

โปรแกรมที่ใช้ในการทดลองผู้วิจัยทดลอง 10 ครั้งๆ ละ 60 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

แบบแผนการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized

Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 77) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest Design

การกำหนดการเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
(R)E ₁	T _{1E1}	X ₁	T _{2E1}
(R)E ₂	T _{1E2}	X ₂	T _{2E2}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- (R) แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ อย่างสุ่ม
 E₁ แทน กลุ่มทดลองที่ 1
 E₂ แทน กลุ่มทดลองที่ 2
 T_{1E1}, T_{2E1} แทน การสอบก่อนและหลังในกลุ่มทดลองที่ 1 ตามลำดับ
 T_{1E2}, T_{2E2} แทน การสอบก่อนและหลังในกลุ่มทดลองที่ 2 ตามลำดับ
 X₁ แทน การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
 X₂ แทน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลองผู้วิจัยใช้คะแนน ที่กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.30 น. ระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ถึง วันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2539

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนดไว้โดยใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.30 น. ระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ถึง วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2539

3. ภายหลังกการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง(Posttest)

4 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 3 ไปวิเคราะห์สมมติฐานทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานคือ ค่ามัธยฐาน และค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์

2. สถิติที่ใช้หาคคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อสารระเหย โดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน ก่อนและหลัง การทดลองในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91 - 97)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยใช้การทดสอบของ แมนวิทนี (The Mann - Whitney U test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120 - 128)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐาน
Q D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์
Mdn _(diff)	แทน	ค่ามัธยฐานของคะแนนความแตกต่าง
Q D _(diff)	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์ของคะแนนความแตกต่าง
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test)
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมนวิทนีย์ (The Mann - Whitney U Test)
P	แทน	ความน่าจะเป็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
  2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
  3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ดังแสดงในตาราง 2 , 3 , และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อน
และหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

กลุ่มทดลองที่ 1	N	Mdn	Q D	T
ก่อนการทดลอง	8	60	3.75	
หลังการทดลอง	8	48	4.00	0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่าภายหลังการทดลองนักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากให้คำปรึกษาแบบกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อ 1 (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 6 หน้า 129 ในภาคผนวก)

ตาราง 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อน
และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลองที่ 2	N	Mdn	Q D	T
ก่อนการทดลอง	8	56	1.0	
หลังการทดลอง	8	46	4.17	0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่าภายหลังการทดลองนักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อ 2 (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 7 หน้า 130 ในภาคผนวก)

ตาราง 4 เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้
รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	Mdn _{diff}	Q-D _{diff}	U	P
กลุ่มทดลองที่ 1	8	11.5	6.5	29.5	4
กลุ่มทดลองที่ 2	8	10.0	4.75		

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงใกล้เคียงกัน (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 8 ในภาคผนวก)

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
- 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- 3 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
2. นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลง หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป และไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวมาก่อน จำนวน 66 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2539 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป และไม่เคยเสพสิ่งเสพติดประเภทสาร

ระเหยจำพวกความมาก่อน จำนวน 16 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลองผู้วิจัยใช้คะแนน ที่กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คอบแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.30 น. ระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ถึง วันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2539

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.30 น. ระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ถึง วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2539

3. ภายหลังจากทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คอบแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติที่มีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สรุปผลการค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถลดทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยให้ลดลง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนมีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ไร้วางใจ เข้าใจและยอมรับ ทำให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมีโอกาสสำรวจทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของตนเองและยอมรับเข้าใจตนเอง และมองเห็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง เพื่อให้มีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลง ดังที่ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522 : 86 - 87) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้สมาชิกเกิดความรับผิดชอบตนเอง ปรับปรุงตนเอง และแก้ปัญหาตนเอง ตลอดจนทำให้สมาชิกรู้สึกจำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ วีชัย ทรัพย์มี (2528 : 39) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเหมาะสมกับวัยรุ่นมาก เพราะเป็นวิธีการที่ตรงกับความต้องการและธรรมชาติของวัยรุ่นหลายประการ พลังของกลุ่มสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่ได้จากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้อย่างถาวร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทรกานต์ เผ่าบุญเกิด (2530 : 128) ซึ่งได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับพฤติกรรมหนีเรียนของนักเรียนชั้นปีที่ 2 โรงเรียน

เซนต์จอห์นอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529 ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถทำให้พฤติกรรมหนีเรียนของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนอกจากนี้ อุดมรัตน์ เชาววิวัฒน์ (2536 : 150) ได้ทำการศึกษา นักเรียนชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถทำให้ทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากผลการวิจัยครั้งนี้ และผลการวิจัยที่สอดคล้องดังกล่าวช่วยอมแสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถนำมาเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพยาเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนให้ลดลงได้

2 นักเรียนมีทัศนคติต่อสิ่งเสพยาเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถลดทัศนคติต่อสิ่งเสพยาเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียนอื่น วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเปลี่ยนทัศนคติ ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละคนจะได้เรียนรู้ผลการกระทำของตนเองและผู้อื่น จากข้อมูลย้อนกลับจากนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มซึ่งจะให้นักเรียนสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับ ไปเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพยาเสพติดประเภทสารระเหย กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่าง และสถานการณ์จำลอง ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2522 : 11) ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นวิทยาการที่อาศัยเรื่องความสัมพันธ์ของกลุ่มคนและกระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพยายามศึกษาเพื่อให้ได้มา ซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของตน นอกจากนี้ กมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 14) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนของกลุ่ม โดยส่วนรวมมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สารีณี พงษ์เจริญไทย (2534 : 102) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถทำให้ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

จากผลการวิจัยครั้งนี้ และผลการวิจัยที่สอดคล้องดังกล่าวช่วยอมแสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพยาเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนให้ลดลงได้

3 นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีทัศนคติต่อสิ่งเสพยาติประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 3 แสดงว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพยาติประเภทสารระเหยของนักเรียนได้ไม่แตกต่างกัน แม้ว่าทั้งสองวิธีดังกล่าวจะมีเทคนิคและขั้นตอนที่แตกต่างกันแต่เนื่องจากนักเรียนเป็นวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลของกลุ่มมีผลต่อการปรับปรุงทัศนคติ นิสัยใจคอ โดยมีสมาชิกเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ต่างก็เป็นวิธีการเข้ากลุ่มของนักเรียนเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากกลุ่ม ได้รับประสบการณ์จากกลุ่มอันจะช่วยให้พฤติกรรมของนักเรียนภายในกลุ่ม เป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ รู้จักการปรับตัวอย่างมีเหตุผลและสามารถปรับปรุงทัศนคติของตนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทองเรือน อมรัชกุล (2520 : 4 - 5) ที่กล่าวว่า เรื่องของกลุ่มนั้นสามารถนำเอาพลังของกลุ่มไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาพัฒนาบุคคลได้ ดังที่ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 121 - 122) ให้ทัศนะว่า ทัศนคติอาจเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่นและดูผลว่าเกิดอะไรขึ้น จากการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน จากการได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และจากประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ (2533 : 12 - 21) ได้ศึกษาพบว่า การแพร่ระบาดของการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน มาจากการถูกชักชวนชักนำจากเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดและตามด้วยความอยากรู้อยากเห็น การถูกหลอกให้หลงเชื่อตามลำดับ จึงทำให้การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพยาติประเภทสารระเหยของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มลดลงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รวีวรรณ พูลทอง (2538 : 79) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีแบบแผนชีวิตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนี้ พัชรินทร์ เปรมสมาน (2538 : 174) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัยที่พบว่าทั้งวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีผลต่อการลดทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้ที่ต้องการเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยสามารถเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งได้ตามความเหมาะสมของโอกาสและความชำนาญของผู้ที่จะนำไปใช้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(1) ถ้าผู้นำไปใช้ไม่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ควรใช้เทคนิคการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แต่ถ้าต้องการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ต้องฝึกอบรมจนเกิดความชำนาญจึงจะนำไปใช้ได้

(2) นักเรียนที่กล้าแสดงออกหรือกล้าเปิดเผยเรื่องราวของตนเองในกลุ่ม จะใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้ดีกว่า

(3) นักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม น่าจะใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้เหมาะสมกว่า

(4) ถ้านักเรียนมีความคุ้นเคยและไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษามาก่อน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะใช้ได้ผลดีกว่า

1.2 ควรมีการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ให้สามารถใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อลดทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย อันเป็นแนวทางที่จะทำให้ นักเรียนมีแนวโน้มที่จะหันเข้าหาสิ่งเสพติดประเภทสารระเขยน้อยลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรใช้เทคนิคอื่นเพื่อลดทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่น ชุดแนะแนว การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528
- การแพทย์ , กรม เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับสารระเหย กรุงเทพฯ : กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข , 2533
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521
- กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์ , 2522./
- กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530.
- จรรยา วิไลวรรณ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จันทอทัย กลีบเมฆ. “วัยรุ่นกับยาเสพติด,” วิทยาจารย์ . 86(8) : 42 - 43 ; สิงหาคม, 2531.
- จำเนียร ช่างโชติ และนวลศิริ เป่าโรหิตย์. เทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- จิตรา เผ่าทรัพย์. การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- เฉลิมชัย หาญกล้า. การเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ราชวินิต สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- เฉลิมศักดิ์ สุภาพล. “เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต : ปัญหาสิ่งเสพติดให้โทษ,” ว.ค.น.เศรษฐศาสตร์. 31(1 - 2) : 31 - 34 ; สิงหาคม 2531.
- ชัยขงค์ ขามรัตน์. เจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการเรียนวิชาเอกสุขศึกษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523. อัดสำเนา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์. 2518.

- จิตพร คล้ายพันธ์ ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา
- ดวงเดือน พันธุ์นาวิน การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523
- เดโช สวานานนท์ ปทานุกรมจิตวิทยา กรุงเทพฯ โอเคียนสโตร์, 2512
- ทองเรือน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน พิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520.
- ทิสนา แจมมณี และคนอื่น ๆ . กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่มที่ 1 กรุงเทพฯ บรูพาติลปีการพิมพ์, 2522
- นภาพร พุ่มพุกภัย ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ สทบุรี ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529 อัดสำเนา
- นภา วิจิตรศิริ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค “ศรีกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพารามตริก. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2533.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ดำราอุดมศึกษา โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. การแนะนำและให้คำปรึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2527.
- พนม ลิมอารีย์ กลุ่มสัมพันธ์. กาศสินธุ์ · จินตภรณ์การพิมพ์ , 2522.
- พรรณพิศ วาณิชย์การ. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ ครูสภา , 2528.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

- พวงแก้ว เนตรโอภาักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา
- ไพบูลย์ อินทวิชา หลักและวิธีการวัดทัศนคติ. กรุงเทพฯ กองการวิจัยทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช , 2526
- เขวภา เดชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517 อัดสำเนา
- รวีวรรณ พูลทอง การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อแบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลตากสิน สังกัดกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา
- รวีวรรณ อังครุรักษ์พันธ์. การวัดทัศนคติเบื้องต้น ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533.
- วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนชิงชัง ซึ่งได้รับการฝึกการรับรู้สึกก่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- วัชร ทรัพย์มี. ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วิญญู พูลศรี. ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.
- วิไลวรรณ สันตะโกมล. การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทย “เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย” โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา

- ศิริรัตน์ ภู่สกุลเจริญศักดิ์ ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์สที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ศุภาวดี บุญยวงษ์ กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527
- ส วาสนา ประมวลพฤษณ์ “ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา,” วัตถุประสงค์ศึกษา. 2(2) - 1 - 6 , กันยายน - ธันวาคม 2524
- สนิท สมักรการ และคนอื่น ๆ “พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของหนุ่มสาวไทย.” ข. วิจัยการศึกษา 13(2) 3 - 7 , ธันวาคม 2532 - มกราคม 2533
- สมเกียรติ กว้างไกล. “สารระเหย ตัวทำลายสุขภาพของเยาวชน,” ว กองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 3(29) : 32 - 37 , สิงหาคม 2533
- สมิงพระราม (นามแฝง) หนังสือพิมพ์สยามรัฐ หน้า 5, 28 กันยายน 2538.
- สรศักดิ์ โสขุ. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. พิชญโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2530. อัดสำเนา.
- สะอาด กันทรารวิรัตน์ การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลที่มีต่อความวิตกกังวลในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชญโลก พัทธาคม จังหวัดพิชญโลก ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สาริณี พงษ์เจริญไทย. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. หลักการศึกษাজิตวิทยาหลักการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา. 2518.
- สุชา จันท์เอม และสุชา จันท์เอม. จิตวิทยาในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเคียนสโตร์, 2521.
- สุปรียา อิศรางกูร ณ อยุธยา. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มในเรื่องความเข้าใจตนเองระหว่างแบบที่ผู้นำกลุ่มกำหนดแนวทางกับแบบที่สมาชิกกำหนดแนวทาง วิทยานิพนธ์ ค.ม กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- สุวรรณ อนุสันติ ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น กรุงเทพฯ
 ปรินญา นินท์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2526. อัดสำเนา
- โสภา ชูพิกุลชัย “รายงานการวิจัย การศึกษาการแพร่ระบาดของ การติดสารเสพติดในเด็กและ
 เยาวชนย่านชุมชนแออัด ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร,” วารสารต่อต้าน
ยาเสพติด 12 - 22 , กรกฎาคม - ธันวาคม 2533
- โสรัจ โพร้แก้ว “การศึกษาเชิงจิตวิทยา,” เอกสารประกอบการสอนวิชาการปรึกษาเชิงจิตวิทยา.
 ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523
- อังสนา เปศะนันท์ การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนวัดบางโพ
โอมาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมการสูดดมสารระเหย ปรินญา นินท์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา
- อากรณ์ มหาคำ ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก
 ปรินญา นินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525
 อัดสำเนา.
- อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. ผลการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพ
อิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี.
 ปรินญา นินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
 อัดสำเนา.
- อุดมรัตน์ เชาว์วิวัฒน์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร. ปรินญา นินท์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- Carwright, Dorwin and Alwin Zander. Group Dynamics : Research and
They. 3rd ed. New York : Harper & Row, 1968.
- Davis, Robert Gene. “A Study of the Effects of Students’ Use of Selected
 Group Process Skills on Student Achievement and Attitude During a
 Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Solving Unit,”
Dissertation Abstracts International. 49 (11) : 3263 ; 1988.

- Deighton, Lee C. "Small Group Instruction," in The Encyclopedia of Education New York : The Macmillan Company and Free Press, 1971
- Hansen, Jame C. Richard W. Warner and Elsic M. Smith Group Counseling Theroy and Process Chicago : Rand McNally College Publishing Company, 1976
- Herrold, Kinenth A. "Evaluation and Research in Group Dynamic," in Educational and Psychological Measurement Englewood Cliffs : Prentice Hall. 1992
- Likert, Renie. A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago . Rand McNally Company, 1790.
- Mahler, Clarence A. Group Counseling in School. Boston : Houghton Mifflin Company, 1969.
- Osgood, Charles E., Geogr I. Suci and Percy H. Tannenbaum. The Measurement of Meaning. Urbana : University of Illinois Press, 1957.
- Ottaway, A.K.C. Learing Through Group Experiences. London : **Routhledge** and Kegan paul, 1966.
- Patterson , C.H. Humanistic Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1973.
- Ragon, William B. and Gene D. Shepherd. Modern Elementary Curriculum. 4 th ed. New york : Holt Rinehart and Winston Inc., 1971.
- Rogers, Carl R. Encounter Group. New York : Rand McNally and Company, 1970.
- . "Attitude Can be Measre," in Reading in Attitude Theory and Measurement New York : John Wiley and Sons, 1967.
- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wiley and Sons, 1971.

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
2. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ และเริ่ม ให้คำ ปรึกษา	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับหลักการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตลอดจนระยะเวลาสถานที่และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมโปรแกรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง โดยใช้กิจกรรม “ใครเอ่ย” ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 2. ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนแนะนำตนเอง โดยวิธีตั้งคำถามว่า ใครเอ่ย แล้วเขียนบรรยายลักษณะของตนเองให้เด่นชัดที่สามารถให้ผู้อื่นทายได้ถูกต้องที่สุด 3. ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษที่นักเรียนเขียนทีละคนแล้วให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทายว่าควรเป็นผู้ใด 4. ใครเขียนแล้วเพื่อนทายไม่ถูกต้อง ออกมาหน้าชั้น เพื่อให้เพื่อนสัมภาษณ์เพิ่มเติม 5. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบ ข้อตกลงเบื้องต้น บทบาท หน้าที่ของนักเรียน และผู้วิจัย 6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและความร่วมมือของนักเรียนทุกคน 7. ผู้วิจัยแจกตารางการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มให้กับนักเรียนพร้อมทั้งนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-9	ทัศนคติ ต่อสิ่ง เสพย์คิด ประเภท สารระเหย จำพวกกาว	1. เพื่อสร้างบรรยากาศในกลุ่มให้นักเรียนรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้นและให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม 2. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง 4. เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับบุคลิกภาพของตนเองตามความเป็นจริง 5. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ต้องการปรับปรุงตนเองในเรื่องต่างๆ 6. เพื่อให้ให้นักเรียนเปิดเผยตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแนวโน้มการกระทำของตนเองในเรื่องสารระเหยจำพวกกาวอย่างตรงไปตรงมา 7. เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิด ประเภทสารระเหยจำพวกกาวของเพื่อนด้วยความตั้งใจสนใจ ตลอดจนเสนอแนะทางลดทัศนคติทางบวกที่มีต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวก	ครั้งที่ 2-9 ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา</u> ผู้วิจัยมีการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนคุ้นเคยกัน 2. <u>ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจตนเอง ด้านความรู้ ความรู้สึก และพูดถึงทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ของตนเองอย่างเปิดเผย นักเรียนคนอื่นรับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นเห็นแนวทางการลดทัศนคติโดยผู้วิจัยนำเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้เพื่อให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้แก่ การฟัง การถามคำถามปลายเปิด การถามคำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การเงียบ การให้กำลังใจ การให้ความกระจำง การทวนซ้ำ และการสรุป 3. <u>ขั้นยุติการให้คำปรึกษา</u> ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเรียนรู้แนวทางในการลดทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10	ขั้นยุติการให้คำปรึกษาและปัจฉิมนิเทศ	กาว 8. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาว 9. เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด ความรู้สึกที่ถูกต้องเหมาะสมต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 1. เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการเข้าร่วม โปรแกรมการให้คำปรึกษาเรื่องทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถลดทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้	1. ผู้วิจัยทบทวนผลของการให้คำปรึกษาทั้งหมด 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลของการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษา 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปวิธีการหรือแนวทางลดทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ที่จะสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียน และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ

การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศและขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

- วัตถุประสงค์**
- 1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกันเองและผู้วิจัย
  - 2 เพื่อให้ นักเรียนทราบเกี่ยวกับหลักการให้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตลอดจนเวลา สถานที่และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมโปรแกรม
- เวลาที่ใช้** 60 นาที
- วิธีดำเนินการ**
- 1 ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตัวเองโดยใช้กิจกรรม “ใครเอ่ย”
  - 2 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนแนะนำตนเอง โดยวิธีตั้งคำถามว่า ใครเอ่ย แล้วเขียนบรรยายลักษณะรูปร่างหน้าตาของตนเองให้เด่นชัดที่สามารถให้ผู้อื่นทายได้ถูกต้อง
  - 3 ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษที่นักเรียนเขียน แล้วอ่านข้อความที่นักเรียนเขียนทีละคน แล้วให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทายว่าควรเป็นผู้ใด
  - 4 ใครเขียนแล้วเพื่อนทายไม่ถูกต้องออกมาหน้าชั้นเพื่อให้เพื่อนสัมภาษณ์ เพิ่มเติม
  - 5 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบ ข้อตกลงเบื้องต้น บทบาทหน้าที่ของนักเรียนและของผู้วิจัย
  - 6 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
  - 7 ผู้วิจัยแจกตารางการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มให้กับนักเรียนพร้อมทั้งนัดหมายครั้งต่อไป
- การประเมินผล**
- 1 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
  - 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

ครั้งที่ 2

เรื่อง	ทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลาที่ใช้	60 นาที
วัตถุประสงค์	1 เพื่อสร้างบรรยากาศในกลุ่ม ให้นักเรียนรู้จักคุ้นเคยกันและให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม 2 เพื่อให้นักเรียนรู้จักการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3 เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง 4 เพื่อให้นักเรียนยอมรับบุคลิกภาพของตนเองตามความเป็นจริง 5 เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ต้องการปรับปรุงตนเองในเรื่องต่างๆ 6 เพื่อให้นักเรียนเปิดเผยตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแนวโน้มนำการกระทำของตนเองในเรื่องสารระเหยจำพวกกาวอย่างตรงไปตรงมา 7 เพื่อให้นักเรียนยอมรับซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของเพื่อนเพื่อนด้วยความตั้งใจ สนใจ ตลอดจนเสนอแนวทางลดทัศนคติทางบวกที่มีต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 8 เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 9 เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด ความรู้สึกที่ถูกต้องเหมาะสมต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
วิธีดำเนินการ	1 <u>ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา</u> 1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายนักเรียน 1.2 ทบทวนถึงการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาในครั้งที่ผ่านมา 1.3 ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มให้นักเรียนพูดถึงความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง 2. <u>ขั้นให้คำปรึกษา</u> 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจตนเองและพูดถึงทัศนคติของตนเองต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2.2 นักเรียนคนอื่นๆ รับฟังและร่วมมือกันเสนอแนวทางเพื่อลดทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

2.3 ผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้เพื่อให้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดำเนินไปตามจุดประสงค์

3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้แนวทางลดทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล สัมพันธ์จากความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

ครั้งที่ 3-9

เรื่อง	ทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลาที่ใช้	60 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างบรรยากาศในกลุ่ม ให้นักเรียนรู้จักคุ้นเคยกันและให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง 4. เพื่อให้นักเรียนยอมรับบุคลิกภาพของตนเองตามความเป็นจริง 5. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ต้องการปรับปรุงตนเองในเรื่องต่างๆ 6. เพื่อให้นักเรียนเปิดเผยตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแนวโน้มการกระทำของตนเองในเรื่องสารระเหยจำพวกกาวอย่างตรงไปตรงมา 7. เพื่อให้นักเรียนยอมรับซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาวของเพื่อนเพื่อนด้วยความตั้งใจ สนใจ ตลอดจนเสนอแนวทางลดทัศนคติทางบวกที่มีต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 8. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 9. เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด ความรู้สึกที่ถูกต้องเหมาะสมต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 10. เมื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้เหมาะสม
วิธีดำเนินการ	1. <u>ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา</u> 1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายนักเรียน พบว่า นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับผู้ให้คำปรึกษาคู่เคยและไว้วางใจกันมากขึ้น 1.2 ทบทวนถึงการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาในครั้งที่ผ่านมา 1.3 ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มให้นักเรียนพูดถึงความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง 2. <u>ขั้นให้คำปรึกษา</u> 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจตนเองและพูดถึงทัศนคติของตนเอง

ต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

- 2.2 นักเรียนคนอื่นๆ รับฟังและร่วมมือกันเสนอแนวทางเพื่อลดทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
- 2.3 ผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้เพื่อให้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดำเนินไปตามจุดประสงค์

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

- 3.1 นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้แนวทางลดทัศนคติต่อสิ่งเสพย์คิดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล   สืบเนื่องจากความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

ครั้งที่ 10

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาและปัจฉิมนิเทศ

<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้นักเรียนทบทวนและสรุปผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ได้รับตลอดโปรแกรม 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถลดทัศนคติต่อสิ่งเสพย์ติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้
<u>เวลาที่ใช้</u>	60 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยทบทวนผลของการให้คำปรึกษาทั้งหมด 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปวิธีการหรือแนวทางลดทัศนคติต่อสิ่งเสพย์ติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวที่จะสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอใจในความร่วมมือของนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกรอบรู้ ปลอดภัย ไม่เก้อเขิน เป็นกันเองและไว้วางใจผู้นำกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้ทราบวัตถุประสงค์ กฎระเบียบ ข้อตกลงเบื้องต้นบทบาทหน้าที่ของนักเรียนและผู้วิจัยให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเอง โดยใช้กิจกรรม “ใครเอ่ย” 3. ผู้วิจัยแจกกระดาษคนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนแนะนำตนเอง โดยวิธีตั้งคำถามว่าใครเอ่ย แล้วบรรยายลักษณะรูปร่างหน้าตาของตนเองให้เด่นชัดที่สามารถให้ผู้อื่นทายได้ถูกต้องที่สุด 4. ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษที่นักเรียนเขียนแล้วให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทายว่าควรเป็นผู้ใด 5. ใครเขียนแล้วเพื่อนทายไม่ถูก ต้องออกมาหน้าชั้นเพื่อให้สัมภาษณ์เพิ่มเติม 6. ผู้วิจัยบอกจุดประสงค์ในการทำกิจกรรม กฎ ระเบียบ และการเข้าร่วมกิจกรรม อธิบายรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่จะต้องปฏิบัติ 7. ผู้วิจัยแจกโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียนทุกคน 8. ผู้วิจัยซักถามข้อสงสัยและปัญหาต่างๆ ที่ไม่เข้าใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม 9. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2	ทัศนคติต่อ สิ่งเสพช้คิด ประเภท สารระเหย จำพวกกา ว	1 เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งเสพช้คิดประเภทสารระเหยจำพวกกา ว 2 ให้นักเรียนสามารถบอกถึงโทษของสิ่งเสพช้คิดประเภทสารระเหยจำพวกกา วได้	ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ 1 <u>ขั้นการมีส่วนร่วมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง</u> นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกระทำกิจกรรมอภิปรายกลุ่มผ่านพิชเรื่อง “สารระเหยจำพวกกา วหันคกัยทำลายชีวิต” และเอกสารเรื่อง “สารระเหยตัวทำลายสุขภาพของชาวชน” ในฐานะสมาชิกของกลุ่ม โดยผู้วิจัยให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสารระเหยจำพวกกา ว 2 <u>ขั้นวิเคราะห์</u> นักเรียนวิเคราะห์และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติร่วมกันและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น 3 <u>ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเองและสามารถนำหลักกรนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง 4 <u>ขั้นประเมินผล</u> นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจากความร่วมมือใน

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
๓	ทัศนคติต่อ สิ่งเสพชิต ประเภทสาร ระเหย จำพวกกา ว	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพชิตประเภทสารระเหยจำพวกกา ว 2. เพื่อให้นักเรียนรู้สึกกลัวพิษภัยของสิ่งเสพชิตประเภทสารระเหยจำพวกกา ว	การปฏิบัติกิจกรรม <u>ครั้งที่ 3</u> ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นการมีส่วนร่วม</u>ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกระทำกิจกรรมกรณีตัวอย่างเรื่อง “ป้อมกับปู” ในฐานะสมาชิกของกลุ่มโดยผู้วิจัยคอยแนะนำและสร้างบรรยากาศ 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> นักเรียนวิเคราะห์และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติร่วมกัน และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น 3. <u>ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม มาสรุปเป็นหลักการของตนเองและสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง 4. <u>ขั้นประเมินผล</u> นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจากความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4	ทัศนคติต่อ สิ่งเสพยาติ ประเภทสาร ระเหย จำพวกกาว	1. เพื่อให้ นักเรียนมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งเสพยาติประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้ นักเรียนเห็นถึงผลร้ายของการเสพยาติประเภทสารระเหยจำพวกกาว	ครั้งที่ 4 ผู้วิจัยใช้สถานการณ์จำลอง โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกระทำกิจกรรมสถานการณ์จำลองเรื่อง “เด็กรุ่นใหม่ห่างไกลกาว” ในฐานะสมาชิกของกลุ่มโดยผู้วิจัยคอยแนะนำและสร้างบรรยากาศ 2. ขั้นวิเคราะห์ นักเรียนวิเคราะห์และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติร่วมกัน และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งเพื่อให้ นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม มาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง 4. ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจากความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
๕	ทัศนคติต่อ สิ่งเสพติด ประเภทสาร ระเหย จำพวกกาว	1. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงโทษของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว	ครั้งที่ ๕ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 2
6-7	ทัศนคติต่อ สิ่งเสพติด ประเภทสาร ระเหย จำพวกกาว	1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่อยากเข้าไปใกล้สิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 3. ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง	ครั้งที่ 6-7 ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยดำเนินการเช่นเดียวกับ ครั้งที่ ๕
8-9	ทัศนคติต่อ สิ่งเสพติด ประเภทสาร ระเหย จำพวกกาว	1. เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะไม่หันเข้าหาสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวกับทั้งตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงหนีสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว	ครั้งที่ 8-9 ผู้วิจัยใช้สถานการณ์จำลอง โดยดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 4

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงผลของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 3. เพื่อให้สมาชิกสามารถนำข้อคิดจากกลุ่มไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตของตน	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียน 3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้ 3.1 ความรู้ที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาว 3.2 ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ อะไร 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ

การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สำหรับกลุ่มที่ 2
ครั้งที่ 1
ปฐมนิเทศ

- วัตถุประสงค์**
- 1 เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่น ปลอดภัย ไม่กดดันเป็นกันเอง และไว้วางใจผู้วิจัย
  - 2 เพื่อให้ให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงเบื้องต้น บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนและผู้วิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
- เวลาที่ใช้** 60 นาที
- วิธีดำเนินการ**
- 1 ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
  - 2 ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเองโดยใช้กิจกรรม “ใครเอ่ย”
  - 3 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนแนะนำตนเอง โดยวิธีตั้งคำถาม ใครเอ่ย แล้วเขียนบรรยายลักษณะของตนเองที่เด่นชัด ที่สามารถให้ผู้อื่นทายได้ถูกต้อง
  - 4 ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษที่นักเรียนเขียนแล้วอ่านข้อความที่นักเรียนเขียน ทีละคนแล้วให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทายว่าควรเป็นผู้ใด
  - 5 ใครเขียนแล้วเพื่อนทายไม่ถูก ต้องออกมาหน้าชั้นเพื่อให้เพื่อนสัมภาษณ์เพิ่มเติม
  - 6 ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กฎ ระเบียบ และ วิธีการอธิบายรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของนักเรียนกลุ่มที่จะต้องปฏิบัติ
  - 7 ผู้วิจัยแจกโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียนทุกคน
  - 8 ผู้วิจัยซักถามข้อสงสัยและปัญหาต่างๆที่ไม่เข้าใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
  - 9 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเพื่อความเข้าใจร่วมกัน
- การประเมินผล**
- 1 สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
  - 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

ครั้งที่ 2

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. ให้นักเรียนสามารถบอกถึงโทษของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>สถานที่</u>	ห้องแนะแนว
<u>กิจกรรม</u>	อภิปรายกลุ่ม
<u>อุปกรณ์</u>	1. แผ่นพับเกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาวมหันตภัยทำลายชีวิต 2. เอกสารเรื่อง สารระเหยจำพวกกาวตัวทำลายสุขภาพของเยาวชน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมและแจกแผ่นพับเกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาวมหันตภัยทำลายชีวิตให้นักเรียนอ่าน 2. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 สาเหตุของการเสพสารระเหยจำพวกกาวลักษณะของสารระเหยจำพวกกาว 1.2 ลักษณะของผู้เสพสารระเหยจำพวกกาว โทษของสารระเหยจำพวกกาว 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามและช่วยกันสรุป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับความรู้และประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากแผ่นพับเกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาว 2. สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย 3. สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารระเหยจำพวกกาวและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

แผนพับเรื่อง สารระเหยจำพวกกาวมหันตภัยทำลายชีวิต

1. ทำไมเยาวชนจึงติดสารระเหย

- 1.1 เข้าใจผิดคิดว่าคมแล้วไม่เป็นอันตราย ไม่ทำให้ติด
- 1.2 อยากรู้ อยากลองในทางที่ผิด
- 1.3 ใจอ่อน ปฏิเสธเพื่อนไม่ได้เมื่อเพื่อนชวน
- 1.4 เมื่อมีปัญหาแล้วแก้ไขปัญหามิถูกต้อง ใช้ยาเสพติดเป็นที่พึ่ง

2. ทำอย่างไรจึงจะปลอดภัยจากสารระเหย

- 2.1 ศึกษาหาความรู้เรื่องโทษพิษภัยของสารระเหย
- 2.2 ไม่ลองและไม่นำสารระเหยมาสูดดมเล่น
- 2.3 เลือกคบเพื่อนดี ๆ และรู้จักปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดมสารระเหย
- 2.4 รู้จักแก้ไขปัญหาคับด้วยเหตุผล
- 2.5 รู้วิธีการป้องกันเมื่อจำเป็นต้องใช้สารระเหยในการทำงาน
  - 2.5.1 ปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้
  - 2.5.2 สวมหน้ากากหรือใช้ผ้าปิดจมูก
  - 2.5.3 ใช้ในที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและอยู่เหนือลม

3. สารระเหยเสพติดผิดกฎหมาย

- 3.1 ชักนำของส่งเสริม หรือหลอกลวงให้ผู้สูดดมสารระเหย มีความผิดต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- 3.2 การนำสารระเหยมาสูดดม มีความผิดต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. เมื่อพลาดพลั้งติดสารระเหย จะทำอย่างไร

- 4.1 ปรึกษาพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ หรือครูอาจารย์เพื่อหาทางแก้ไข

4.2 เข้ารับการบำบัดรักษา

4.3 พยายามหลีกเลี่ยง ไม่คบกับเพื่อนกลุ่มที่เคยชักชวนให้สูดดมสารระเหย

4.4 ให้นึกถึงพ่อแม่ หรือคนรอบข้าง ที่จะต้องทุกข์ใจหรือได้รับความเดือดร้อนเมื่อเราติดสารระเหย

4.5 หางานอดิเรกหรือกิจกรรมทำ เพื่อจะได้ไม่มีเวลาหรือหวนกลับไปสูดดมสารระเหย

แหล่งที่มา : กองป้องกันยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เอกสารเรื่อง “สารระเหยตัวทำลายสุขภาพของเยาวชน”

คนส่วนใหญ่ในโลกไม่มีใครที่บอกว่าไม่รักตัวเอง แต่เป็นที่น่าแปลกใจที่ใครหลายคนชอบจะเอาอะไรต่ออะไรใส่ลงไปในร่างกายอันเป็นที่รักของตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการสูดดม ทา หรือด้วยวิธีอื่น ๆ และสิ่งที่สรรหามอบให้กับร่างกายหลายชนิดก็ไม่น่าพิศมัย ถ้ามองมีพิษขึ้นอยู่ก็ว่าจะแสดงฤทธิ์ตอนไหนของชีวิตเท่านั้น

สมัยนี้วัยรุ่นหลายคนอาจจะพูดคำว่า “ผมเริ่มจะชอบคุณแล้ว.” นั้นอาจจะหมายถึงเขาเริ่มจะริลอสารระเหยตามแฟชั่น ที่คิดว่า ฮีทเป็นระยะ แต่หารู้ไม่ว่า ได้พาเอาพิษภัยใหญ่หลวงเข้าสู่ร่างกายค่อย ๆ ซึมซาบทำลายเนื้อเยื่ออวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น สมอง ดับ ไต เยาวชนที่ลองสารระเหยในวัยเด็ก จะด้วยเหตุซุกงูประการใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นเสมอภาคทั่วหน้ากัน คือ คีอพัฒนา เยาวชนสมองเสื่อม ปัญญาอ่อนและเจริญเติบโตไม่สมตัว สำหรับผู้ใหญ่ก็มีผลเช่นเดียวกัน ทั้งนี้รวมถึงกลุ่มคนที่ต้องทำงานซ้ำซากจำเจกับกลิ่นสารระเหยต่าง ๆ ด้วย เช่น พนักงานของอู่ซ่อมรถยนต์ แก๊วเครื่องยนต์ ฟันสีต่าง ๆ ทำเครื่องหนัง ฯ

นอกจากนี้สารระเหยยังทำให้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายเสื่อมโทรมไป ไม่สามารถทำให้กลับคืนดีได้เหมือนกับการรักษาโรคอื่น ๆ ซึ่งเมื่อรักษาโรคการติดยาหายแล้ว จะต้องฟื้นฟูสุขภาพร่างกายจากการที่อวัยวะต่าง ๆ ถูกทำลายให้คงสภาพอยู่ (เท่าที่เหลือ) ให้ดีที่สุดเท่านั้น ซึ่งแน่นอนจะให้ครบ 32 ประการเหมือนก่อนการลองสารระเหยย่อมเป็นไปได้

ข้อมูลจากผู้ป่วยอันเนื่องมาจากสารระเหย

จากการบรรยายเกี่ยวกับสารระเหยของนายแพทย์ธงชัย อุ้นเอกกลาง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งรักษาผู้ป่วยเกี่ยวกับสารเสพติดต่าง ๆ โดยเฉพาะสรุปได้ว่า ปี 2532 มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาจำนวน 241 ราย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น่าสนใจดังนี้คือ

- ชาย 90% หญิง 10% โสค 90% แต่งงานและอื่น ๆ 10%
- เป็นเยาวชนที่อยู่ในระหว่างอายุ 10 - 14 ปี จำนวน 29.9%
- เป็นเยาวชนที่อยู่ในระหว่างอายุ 15 - 19 ปี จำนวน 60.6%
- อาชีพนักเรียนนักศึกษา 5.4% ว่างาน 54.8%

สาเหตุจากการสพสารระเหย

พบว่าอันดับหนึ่งเกิดจากอยากจะลองเอง 63.1% และอันดับสองลองตามเพื่อน 22.4% ซึ่งคุณสมบัติทั้งสองประการจะเห็นได้ว่าเป็นคุณสมบัติของวัยรุ่นทั้งสิ้น

ลักษณะของผู้ติดสารระเหย

มีอาการเฉียบพลัน หรือ อาการเรื้อรัง

- อาการเฉียบพลัน ได้แก่ คื่นคั่น หน้าแดง แสบจมูก ปวดบวม เคืองตา อาเจียน เกร็งกล้ามเนื้อ

- อาการเรื้อรัง ได้แก่ สายตาเริ่มเสื่อม จนถึงตาอาจบอดได้ เบื่ออาหาร พุดไม่ค่อยชัด อ่อนเพลีย ไม่มีแรง กล้ามเนื้ออ่อนกำลัง และอาจลีบในที่สุด ซาปลายมือ ปลายเท้า ปลายประสาท อักเสบ และเป็นอัมพาตได้ อารมณ์ผันหวาน เคลิบเคลิ้ม ประสาทหลอน หลงผิด ซีด โรคโลหิตจาง มะเร็งเม็ดโลหิตขาว หมกสติและเสียชีวิตได้

ความรุนแรงของสารระเหยขึ้นอยู่กับจำนวนปริมาณที่เสพมากน้อยและระยะเวลาสั้นหรือนาน ปกติผู้ป่วยที่มารักษา จะอยู่ในช่วงเสพมาแล้ว 3 - 6 เดือน ถึง 1 ปี สำหรับพวกที่เสพเกิน 1 ปี ขึ้นไปมักจะมีอาการของสมอง หรืออวัยวะเสื่อมก่อนข้างจะหนักแล้ว

ครั้งที่ 3

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. ให้นักเรียนกล่าวพิสัยของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
กิจกรรม	กรณีตัวอย่าง
อุปกรณ์	1. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ป้อมกับปู” 2. ตัวอย่างกระป๋องกาว 3k 3. วิดิทัศน์เรื่อง ป้อมกับปู
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้กรณีตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยนำเข้าสู่กรณีตัวอย่างโดยการเชิญชวนให้ดูวิดิทัศน์ 2. เปิดวิดิทัศน์กรณีตัวอย่างให้นักเรียนดู จากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม 3. แจกเอกสาร ป้อมกับปู เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น 4. ผู้วิจัยแจ้งจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนรู้ <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับวิดิทัศน์ที่เพิ่งดูจบไป 1.2 โทษที่เกิดจากการเสพสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 1.3 วิธีแก้ปัญหของป้อมกับปูเป็นอย่างไร 2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ 2. สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

- 3 สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่
เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง ป้อมกับปู

ป้อมกับปูเป็นนักเรียนห้องเดียวกันในโรงเรียนเดียวกัน เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งสองคนเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียน หลังจากเลิกเรียนทั้งสองคนเดินทางกลับบ้านด้วยกัน เนื่องจากบ้านอยู่ทางเดียวกัน ทั้งป้อมและปูจะพูดถึงปัญหาในครอบครัวของตนเองให้กันและกันฟัง

ที่บ้านของป้อมตอนเย็นพ่อจะดื่มเหล้าทุกวัน และจะทะเลาะกับแม่เพราะแม่ไม่ชอบที่พ่อดื่มเหล้าและต้องเสียเงินไปซื้อเหล้า ทั้งยังใช้ให้ป้อมไปเป็นคนซื้อเหล้า ส่วนที่บ้านของปู พ่อกลับบ้านดึกเป็นประจำ ส่วนแม่ก็จะไปงานการกุศลบ่อยมาก จนไม่มีเวลาคูกับลูก ถึงแม่ปูจะพยายามที่จะพูดกับแม่ถึงเรื่องของตัวเองอยากจะถูก แม่ก็ไม่ยอมคุยด้วย ปูต้องอยู่บ้านดึก ๆ คนเดียวเสมอ

เป็นวันหนึ่งขณะที่ทั้งสองคนเดินทางกลับบ้านก็มีเพื่อนคนหนึ่งชื่อจ้อยวิ่งตามหลังมาและก้ตะโกนเรียกให้ทั้งสองหยุด ป้อมกับปูก็หยุด จ้อยชวนให้ป้อมและปูไปเล่นของเล่นที่บ้านเพื่อนอีกคนหนึ่ง ป้อมกับปูลังเลใจแต่ในที่สุดทั้งสองคนก็ยอมไปกับจ้อย เพราะไม่อยากกลับบ้าน ที่บ้านหลังนั้นมีวัยรุ่น 5 - 6 คน กำลังนั่งดมกาวกันอยู่ บางคนนั่งเหม่อลอย บางคนก็นำของที่ได้จากการขโมยมาอวดกัน ป้อมกับปูเล่นอยู่กับพวกเขาสักครู่ก็พากันกลับบ้าน

วันต่อมาจ้อยก็ชวนป้อมกับปูไปที่บ้านหลังนั้นอีก หลังจากโรงเรียนเลิก ป้อมกับปูถูกชักชวนให้เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยมีกฎว่าผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้จะต้องดมของสิ่งหนึ่งก่อน ป้อมกับปูไม่รู้ว่ามันคืออะไร แต่ก็ยอมปฏิบัติตามเพื่อจะได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ทั้งสองคนเมื่อดมเข้าสิ่งนั้นก็รู้สึกเคลิบเคลิ้มเป็นสุข จากนั้นทั้งสองคนก็พากันกลับบ้าน ตกตอนกลางคืนปูนอนไม่หลับคิดถึงเรื่องที่ผ่านมาในตอนเย็นอยากจะเล่าให้แม่ฟัง แต่แม่บอกว่าดึกแล้วให้นอนเสียมีอะไรเอาไว้อ่อยคุยกัน เป็นอันว่าปูก็ไม่ได้เล่าเรื่องให้แม่ฟังอีกตามเคย

วันรุ่งขึ้นหลังจากโรงเรียนเลิกป้อมกับปูก็ไปที่บ้านหลังนั้นอีก เพื่อน ๆ บางคนก็ออกไปขโมยของที่บ้านใกล้ ๆ บางคนก็นั่งดมกาวอยู่ที่บ้าน ทุกคนกำลังสนุกอยู่ที่นั่น สักครู่ก็มีเพื่อนสองคนวิ่งมาโดยมีตำรวจไล่ตามมาด้วย ปรากฏว่าตำรวจสามารถจับตัวผู้ที่ขโมยของได้ พร้อมทั้งพวกเพื่อนทั้งหมดที่อยู่ในบ้านหลังนั้นรวมทั้งป้อมกับปูด้วย ตำรวจได้นำเด็ก ๆ ทั้งหมดไปสถานีตำรวจเพื่อสอบสวนและพิจารณาเป็นราย ๆ ไป บางรายถูกส่งตัวไปสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก บางรายต้องส่งตัวไปบำบัดรักษาเนื่องจากสุจริตสารระเหยจำพวกกาวมาเป็นเวลานาน ส่วนป้อมกับปูตำรวจได้เชิญพ่อแม่มารับทราบคดีและแจ้งให้พ่อแม่ทราบถึงว่าสาเหตุที่ทั้งสองคนสุจริตกาวเนื่องจากสาเหตุมาจากครอบครัวที่ไม่ค่อยได้สนใจลูก พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการเลี้ยงดูลูกเพื่อป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น

ครั้งที่ 4

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. ให้นักเรียนเห็นถึงผลร้ายของการเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
กิจกรรม	สถานการณ์จำลอง
อุปกรณ์	1. เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “เด็กรุ่นใหม่ห่างไกลกาว” 2. กระป๋องกาว ดุงพลาสติก โตะ แก้ว
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้สถานการณ์จำลองเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม 1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนรู้ 2. ผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองให้นักเรียนฟังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท โดยให้นักเรียนเลือกกันเอง จำนวน 5 คน 3. แจกเอกสารเรื่อง “เด็กรุ่นใหม่ห่างไกลกาว” เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและให้ผู้แสดงได้ฝึกซ้อมก่อนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองนั้น สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อสถานการณ์จำลองที่เพิ่งจบไป 1.2 นักเรียนจะหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวได้อย่างไร 1.3 “แก๊ง” เลือกวิธีแก้ปัญหามาของเขายังไร นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด 1.4 ผลร้ายของการเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

2 ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดง

3 ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

2 สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย

3 สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้อกับสถานการณ์จำลองและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก

2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

สถานการณ์จำลองเรื่อง เด็กรุ่นใหม่ห่างไกล "กาว"

นก แวว เก้ง ใหญ่ เป็นเพื่อนรักกัน ทั้ง 4 คนเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเรียนอยู่อีกโรงเรียนหนึ่งแต่ทั้ง 4 คนก็ยังติดต่อกันอยู่

เก้งเป็นเด็กที่มีผลการเรียนดีมาตลอด มีนิสัยร่าเริง ระยะเวลาหลังครูฝ่ายแนะแนวเริ่มสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเก้ง เก้งกลายเป็นเด็กเงียบขรึม การเรียนตกต่ำ จนครูต้องเรียกไปซักถาม แต่ก็ไม่ได้เรื่องอะไรมากนัก นก แวว ใหญ่ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิท รู้ว่าเก้งไม่สบายใจจึงได้ชวนเก้งไปสังสรรค์ หลังเลิกเรียนที่บ้านหลังหนึ่งซึ่งเป็นบ้านของเพื่อนนกและแวว สิ่งที่ทำให้เก้งตกใจมากคือ การรวมกลุ่มกันเพื่อดมกาว เก้งถูกข่มขู่ให้ดมกาว เก้งรู้สึกสับสน แต่ในที่สุดเก้งก็ตัดสินใจที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับมัน เนื่องจากนึกถึงคำที่ครูพูดไว้ เขาจึงตัดสินใจไปหาครูในวันรุ่งขึ้นมากกว่าที่จะตกเป็นทาสของสิ่งนี้ ถึงแม้ว่าจะได้รับการดูถูกจากเพื่อนก็ตาม

ฉากที่ 1
ณ ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้แสดงมี เก้ง แวว นก ครู และเพื่อนๆ
ครู : เอ้า ! นักเรียนบทเรียนวันนี้มีใครสงสัยอะไรมั๊ยคะ ถ้าไม่มีเราคงจะจบแค่นี้
 อ้อ ! เก้งเดี๋ยวมาพบครูหน่อยนะ ครูมีเรื่องจะคุยด้วย ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ ไปพักได้

(เก้งรู้สึกสะดุ้งขึ้นในใจว่าครูมีเรื่องอะไรที่จะพูดคุยกับตน)

เก้ง : ครับคุณครู

ฉากที่ 2
ณ ห้องให้คำปรึกษา (ครูนั่งตรงข้ามกับเก้ง)

ครู : หมู่นี้ครูรู้สึกว่าคุณคิดปกปิดไปนะเก้ง

เก้ง : เป็นอย่างไรหรือครับคุณครู

ครู : เธอเคยเป็นเด็กเรียนดี ร่าเริง แจ่มใส มีน้ำใจต่อเพื่อน

จนได้รับคำชมจากครูทุกคน แต่ครูสังเกตว่าระยะเวลาหลังเธอเงียบหายไป และดูเหงามา ๆ การเรียนของเธอเป็นอย่างไรบ้างละ

เก้ง : ระยะเวลาที่ผมไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียนหนังสือครับ การเรียนเลขค่อนข้างแย่ลง

ครู : นั่นสิ เธอมีเรื่องอะไรบอกครูได้ไหม เมื่อครูจะได้ช่วยเหลือกันได้ ครูเต็มใจช่วยเหลืออย่างเต็มที่ (ครูกล่าวด้วยน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความเมตตา จนเก้งรู้สึกอบอุ่นจับใจ น้ำตาคลอแต่ก็กลั้นไว้ จนครูสังเกตได้)

เก้ง : (ถอนหายใจเฮือกใหญ่ที่นั่งก้มหน้านั่ง) ไม่มีอะไรหรอกครับ ระยะเวลาที่ผมมีเรื่องไม่สบายใจนิดหน่อย

- ครู (สังเกตเห็นแก๊งไม่พร้อมที่จะเล่าเรื่องที่มีอยู่ในใจ จึงให้หลักการให้คำปรึกษา) ไม่เป็นไร แต่ถ้าเธอพร้อมเมื่อไหร่และมีอะไรกลุ่มใจขอให้นึกถึงครูเป็นคนแรก ครูเชื่อว่าครูสามารถช่วยเหลือเธอได้ ดกลงนะ
- แก๊ง (เมฆหน้าขึ้นสบตาครู ความรู้สึกเปียกไปด้วยความเคารพ) ครับ ผมจะนึกถึงครูเป็นคนแรก
- ฉากที่ 3
ก่อน
แหว
แก๊ง
นก
แก๊ง
แหว
นก
แก๊ง
- บริเวณใต้ต้นไม้ของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนจะมานั่งพักผ่อนในช่วงหลังเลิกเรียน กลับบ้าน แหวกับนก ยืนคุยกันอยู่เมื่อเห็นแก๊งเดินผ่านมาจึงตะโกนเรียก
- เฮ้ย แก๊งจะรีบไปไหนล่ะ มาคุยกันก่อน
- อ้อ แหวกับนกเองหรือ เราจะรีบกลับบ้าน
- เป็นอะไรหรือหมูนี้น้ำตาไม่ค่อยสบายเลย มีอะไรหรือเปล่า
- ไม่มีอะไรหรอกนก ไม่ค่อยสบายใจเรื่องทางบ้านนิดหน่อย
- ถ้าไม่สบายใจก็ไปเที่ยวกันก่อนสิวันนี้นัดเพื่อนไว้หลายคน
- ใช่ ไปด้วยกันนะ ห้ามปฏิเสธ
- (ทำทางลึงเล แต่เมื่อถูกเพื่อนคะยั้นคะยอจากนกและแหวจึงตัดสินใจตกลงไปด้วยกัน)
- ฉากที่ 4
แหว
ใหญ่
แหว
นก
นก
แก๊ง
- ที่บ้านของเพื่อนนก ซึ่งค่อนข้างลับตาผู้คน
- เมื่อนก แหว แก๊ง เดินเข้าไป มีกลุ่มวัยรุ่นที่รุ่นราวคราวเดียวกัน 3 คน ที่นั่งอยู่ก่อนแล้วในลักษณะมีนเมา
- เฮ้ย หัวดีพรรคพวก วันนี้เข้าพาสมาชิกใหม่มาด้วยนะ มีของต้อนรับไหมล่ะ
- เต็มทีเลยวะ นั่งก่อนสิ กำลังเห็นทางสวรรค์แล้ว (แหวกับนกถูกแก๊งให้นั่งลงแก๊งอยู่ในอาคารตะลึง นั่งลงโดยไม่รู้ตัว ใหญ่ส่งกระป๋องกาวยุให้แหว แหวรับไปสูดดมด้วยมือไม้สั่น เหมือนสิ่งที่เขารอคอยมานาน
- เฮ้ย สดชื่นเหลือเกิน เอ้า ถึงตาเอ็งแล้วนก
- (นกรับกระป๋องกาวยุไปสูดดมเข้าเต็มปอด ด้วยอาการปฏิกิริยาไม่ต่างกับแหวแล้วหันไปส่งให้กับแก๊ง
- เอ้า แก๊ง ลองสูดสูดซัก ๆ เอ็งจะรู้สึกได้ถึงความละเมียดละไม เอาอะไรมาแลกก็ไม่ยอม รับไปสิแก๊ง
- อะไรกันพวกนายคิดกาวยุหรือเนี่ย นายก็รู้ว่ามันทำลายอนาคตพวกนายไม่ควรจะยุ่งกับมันนะ

- แหว เอ๊ย อย่าพูดมาก ลองดู แล้วนายจะคิดใจ หรือนายไม่กล้า หน้าตัวเมียหรือเปล่า นายรู้มั๊ย พวกเราใช้สิ่งนี้จัดความทุกข์สารพัด ไม่ว่าจะทุกข์เรื่องอะไรก็ตาม เอ้า. ลองดูซิ
(วัยรุ่นทั้ง 3 คน ที่เป็นเพื่อนของแหวต่างก็ช่วยกันพยักหน้าเห็นด้วยกับแหว)
- แก๊ง นั้งคิด ตัดสินใจไม่รู้อะไรดี แต่ในที่สุดภาพครูแนะแนวก็ปรากฏในความ คิด เสียงของครูเต็มไปด้วยความเมตตา ดังในความรู้สึกว่า ..แก๊ง ถ้าเธอมีปัญหา อะไร นึกถึงครูเป็นคนแรกนะ อย่าตัดสินใจอะไรผิด ๆ (แก๊งผลอรับคำตอบจากครู เบา ๆ) “ครับครู ผมจะไม่ตัดสินใจอะไรผิด ๆ” ไม่เอาละเราจะกลับบ้าน เราอยาก เดือนนายในฐานะเพื่อนนะเลิกมันเถอะเพื่ออนาคตของนายเอง นก แหว แสดงอาการ ไม่พอใจ ตะโกนไล่หลังแก๊ง ซึ่งเดินพลุนพลันออกไป
- นก เออ! ไปเถอะ แล้วนายจะรู้สึกว่ามีใครช่วยนายได้หรือ
- ฉากที่ 5
ครู ณ ห้องแนะแนวมีครูกับแก๊ง
- ครู แก๊งเธอ เข้ามาซิจะ นั้งก่อน
- แก๊ง ผมมีเรื่องมาปรึกษาครูครับเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่สบายใจ
- ครู เอาเลย ครูพร้อมที่จะรับฟังอยู่แล้ว
(จากนั้นแก๊งก็เล่าเรื่องไม่สบายใจให้ครูฟัง ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือ จนแก๊งรู้สึก ว่าสิ่งที่ปัญหาสำหรับเขามีทางแก้ไข เขารู้สึกสบายใจ เหมือนได้ระบายความ ทุกข์ที่อยู่ในอกมาเป็นเวลานานออกไปจนหมดสิ้น)
- แก๊ง : ขอบคุณมากครับคุณครู ที่ครูได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำผม ครูครับ! ผมตัดสินใจ ถูกที่มาพบครูเป็นวิธีที่ดีที่สุดเลยครับ ผมคิดว่าเป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญที่สุดใน ชีวิตผมครับ
- ครู ครูดีใจที่เธอเลือกตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไป (ครูกับแก๊งสบตากันอย่างเข้าใจ)

ครั้งที่ 5

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงโทษของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
กิจกรรม	อภิปรายกลุ่ม
อุปกรณ์	วิดิทัศน์ เรื่องความรู้เกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาว และโทษของการสูดดมสารระเหยจำพวกกาว
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งดูวิดิทัศน์ เรื่องความรู้เกี่ยวกับสารระเหยจำพวกกาว และโทษของการสูดดมสารระเหยจำพวกกาว 2. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมและร่วมกันแสดงความคิดเห็น 3. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 ลักษณะของสารระเหยจำพวกกาว สาเหตุของการเสพติดสารระเหยจำพวกกาว 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับการอภิปรายกลุ่มและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ 2. สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย 3. สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องข้องความรู้สึกและโทษของการสูดดมสารระเหยจำพวกกาวและสรุปถึงวิธีการปฏิบัติ

ขั้นที่ 4. ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

วิธีทศน์เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย

เนื้อเรื่องย่อ

ซูเปอร์ค็อกซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสารระเหย ได้กล่าวเตือนผู้ที่ต้องเกี่ยวข้องกับสารระเหยว่า การใช้สารระเหยทุกชนิดต้องใช้อย่างระมัดระวัง เพราะหากสูดดมสารระเหยเข้าไปในร่างกายในปริมาณที่มาก หรือสูดดมจนติดเป็นนิสัย ก็จะทำให้เกิดอันตรายจนถึงขั้นเสียชีวิตได้ ส่วนคนที่ไม่ได้ตั้งใจสูดดมสารระเหยแต่มีความจำเป็นต้องใช้สารระเหยในการทำงานก็จะได้รับสารระเหยในปริมาณน้อย ระบบขับถ่ายของเสียออกจากร่างกายของคนเราจึงสามารถขับถ่ายสารระเหยออกมาได้หมด

ซูเปอร์ค็อกยังได้พาดังกับนุ่นซึ่งเป็นตัวแทนของเขวชนเข้าไปในร่างกายของผู้ที่สูดดมสารระเหย เพื่อให้แก่งกับนุ่นได้เห็นว่าผลจากการสูดดมสารระเหยจะทำให้อวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายได้รับอันตราย ดังนี้

โพรงจมูก เมื่อสูดดมสารระเหย สารระเหยจะทำให้เนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ถูกทำลาย ทำให้มีเลือดซึมออกมาบริเวณโพรงจมูก

ปอด ปอดมีหน้าที่นำออกซิเจนไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ พร้อมเลือดและขับก๊าซเสียคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากร่างกายคนเรา หากสูดดมสารระเหย สารระเหยจะเข้าไปทำให้ปอดอักเสบทำงานไม่ได้ และเป็นปอดบวม

สมอง เมื่อสูดดมสารระเหย สารระเหยจะทำให้เซลล์สมองถูกทำลาย สมองจึงไม่สามารถทำหน้าที่จดจำอะไรได้ เมื่อสมองเสื่อมก็ต้องกลายเป็นคนปัญญาอ่อน สารระเหยยังทำลายประสาทที่ควบคุมการเคลื่อนไหว ทำให้ไม่มีเรี่ยวแรงและจะกลายเป็นง่อย หรือเป็นอัมพาตไปในที่สุด

นอกจากนี้ สารระเหยยังทำลายอวัยวะทุกอย่างในร่างกาย เช่น ตับ ไต กระเพาะอาหาร และหัวใจอีกด้วย ดังนั้น ทุกคนจึงควรป้องกันตนเองเพื่อให้ปลอดภัยจากพิษร้ายของสารระเหย

ครั้งที่ 6

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่อยากเข้าไปใกล้สิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
กิจกรรม	กรณีตัวอย่าง
อุปกรณ์	1. เอกสารเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “ชีวิตที่หายไป” 2. วิดีทัศน์กรณีตัวอย่าง เรื่อง “ชีวิตที่หายไป”
<u>วิธีดำเนินการ</u>	ผู้วิจัยใช้กรณีตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยเชิญชวนให้นักเรียนดูวีดิทัศน์กรณีตัวอย่าง อย่างตั้งใจ 2. ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์กรณีตัวอย่างให้นักเรียนดู จากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม 3. แจกเอกสารเรื่อง “ชีวิตที่หายไป” เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น 4. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อกรณีตัวอย่างที่เพิ่งจบไป 1.2 ผลที่เกิดขึ้นกับเอก และเพื่อน ๆ เป็นอย่างไร 1.3 การไม่รู้จักรักษาเพื่อนของเอก ทำให้เอกเป็นอย่างไร 2. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ
- 2 สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย
- 3 สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างและโทษและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

เอกสารและวิดิทัศน์กรณีตัวอย่างเรื่อง ชีวิตที่หายไป

เอกเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ แต่แม่ของเอกเสียชีวิตแล้ว เอกอยู่กับพ่อสองคน พ่อของเอกเป็นสารวัตรใหญ่ที่สถานีตำรวจแห่งหนึ่ง ส่วนเอกเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนแห่งหนึ่ง เอกเป็นนักกีฬาบาสเกตบอล ของโรงเรียนที่มีฝีมือดีมาก เป็นชั้นชอบของบรรดาเพื่อน ๆ ทั้งหญิงชาย เพื่อนในกลุ่มของเอกมี แวว ชัยและด้อม ซึ่งเป็นเพื่อนใหม่ของเอก เนื่องจากเอกเพิ่งจะย้ายโรงเรียนมาอยู่ใหม่ เอกต้องซ้อมบาสเกตบอลทุกวันหลังเลิกเรียนส่วนเพื่อน ๆ ทั้งสามคนก็ไปอยู่กันที่บ้านของด้อม เพื่อน ๆ พยายามชวนให้เอกไปที่บ้านของด้อมแรก ๆ เอกก็ปฏิเสธ เมื่อเอกปฏิเสธบ่อย ๆ เข้าเพื่อนก็ไม่ยอมให้เข้ากลุ่มแล้ว เอกก็รู้สึกเสียใจมากที่ถูกเพื่อน ๆ ในกลุ่มปฏิเสธ

อยู่มาวันหนึ่งหลังจากเลิกซ้อมบาสเกตบอล ในตอนเย็นเอกก็ตามเพื่อนไปที่บ้านของด้อมเพื่อนทั้งสามของเอกกำลังมีความสุขกับการดมกาว แล้วนั่งเหม่อลอย เพื่อนก็ชักชวนให้เอกลองดมดู ด้วยความเกรงใจเพื่อน เอกก็ทำตามที่เพื่อนบอก เช้าวันรุ่งขึ้นเอกไปโรงเรียนเหมือนเดิม ตอนเย็นก็ซ้อมบาสเกตบอลอย่างเดิม แต่เอกมีอาการเหนื่อยมากกว่าปกติ หลังจากซ้อมบาสเกตบอลเสร็จเอกก็ไปบ้านด้อมอีก และร่วมดมกาวกับเพื่อน เอกทำอย่างนี้อยู่เป็นกิจวัตรจนในที่สุดการเล่นกีฬาของเอกก็ต้องยุติลง และถูกตัดชื่อออกจากนักกีฬาของโรงเรียน เนื่องจากไม่มีสมาธิในการเล่นกีฬา อารมณ์ฉุนเฉียว การเล่นกีฬาแย่งมาก การเรียนก็ตกต่ำ แต่พ่อไม่มีโอกาสได้รู้เลย

วันที่ประกาศผลสอบปรากฏว่า เอกและเพื่อนในกลุ่มไม่จบการศึกษา ยกเว้นด้อมคนเดียวที่จบ เอกเสียใจมากเหมือนกับตัวเองไร้ค่า ตอนเย็นก็ไปบ้านเพื่อนอีกตามเดิม ตอนกลางคืนไปมีเรื่องกับวัยรุ่นข้างบ้านด้อม เอกขโมยปืนพอกจากบ้านไปทำร้ายเพื่อน โคนตำรวจจับตัวได้ พ่อของเอกมาทันเหตุการณ์พอดี พ่อเสียใจมากที่ลูกคิดกาวและประพฤติดัวเหลวไหล ทั้งหมดถูกตำรวจจับตัวไปดำเนินคดี

แหล่งที่มา : กองป้องกันยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ครั้งที่ 7

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่ติดต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่อยากเข้าไปใกล้สิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>สถานที่</u>	ห้องแนะแนว
<u>กิจกรรม</u>	กรณีตัวอย่าง
<u>อุปกรณ์</u>	วีดิทัศน์กรณีตัวอย่างเรื่อง “หนู..เซิญยิ้ม”
<u>วิธีดำเนินการ</u>	ผู้วิจัยใช้กรณีตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยเล่าเรื่องกรณีตัวอย่าง “หนู ..เซิญยิ้ม” ให้นักเรียนฟัง 2. ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์กรณีตัวอย่างให้นักเรียนดูจากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม 3. แจกเอกสาร “หนู...เซิญยิ้ม” เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น 4. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกรณีตัวอย่างที่เพิ่งจบไป 1.2 ทำไม “หนู.....เซิญยิ้ม” จึงยอมให้ชีวิตเขาเป็นกรณีตัวอย่าง 1.3 ชีวิตของ “หนู.....เซิญยิ้ม” ประสบความสำเร็จได้เพราะเหตุใด 2. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย 3. ผู้วิจัยช่วยกันซักถาม และช่วยกันสรุป <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u> 1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ 2. สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย

3 สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่
เกี่ยวข้อง ข้องกับกรณีตัวอย่างและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

วิถีทัศน์กรณีตัวอย่างเรื่อง “หนู.....เชิญยิ้ม”

เนื้อเรื่องย่อ

ครอบครัวของ “หนู . เชิญยิ้ม” ย้ายมาจากต่างจังหวัดมาอยู่ที่สลัมคลองเตยด้วยฐานะที่ลำบากยากจน หาเช้ากินค่ำ พ่อต้องไปทำงานตั้งแต่ตีห้าและกลับบ้านมืด ไม่ค่อยได้พูดคุยกับลูก ส่วนแม่เลี้ยงลูกอยู่บ้าน หนูถูกแม่ตีบ่อยมาก จนหนูคิดว่าแม่ไม่รักตัวเอง ส่วนกับพ่อก็ไม่ค่อยได้คุยกัน หนูจึงหนีออกจากบ้าน ไปเป็นกระเป่ารถเมล์เล็ก กลางคืนก็ไปชั่วคราวทำให้กับแขกที่มาเที่ยวสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เพื่อหาเงินเลี้ยงตัวเอง แต่การทำงานของหนูก็ไม่ราบรื่นตามที่คิดไว้หนูเริ่มที่จะคบหาเด็กสลัมด้วยกัน และไปมั่วสุมตามที่ลับตาคนเพื่อสูดดมกาว และทินเนอร์หนูปฏิบัติตัวอย่างนี้ช่วงระยะหนึ่ง กิจการรถเมล์เล็กก็เริ่มซบเซาลง หนูจึงกลับบ้านไปหาแม่และไปทำงานเป็นคนจัดเวทีลิเก วันหนึ่งหนูได้มีโอกาสขึ้นเวทีแสดงลิเกด้วยตัวเองเนื่องจากลิเกขาดตัวแสดงหนูได้เงินรางวัล 200 บาท หนูดีใจมากและเริ่มที่จะฝึกการแสดงลิเกเป็นอาชีพ เพราะเห็นว่าเป็นหนทางที่จะหาเงินได้จึงไปขอลเงินแม่ซื้อเสื้อเพชรที่จะใช้ใส่แสดงลิเกเป็นเงิน 8,000 บาท แม่บอกให้ไปขอลจากพ่อ พ่อตอบตกลงจะหาเงินให้หนู โดยหนูบอกกับพ่อว่าจะเลิกสิ่งเสพติดทั้งหมดและตั้งใจทำงาน พ่อจึงไปกู้เงินให้หนู เพื่อนของหนูบอกว่าถ้าหนูไม่เลิกสิ่งเสพติดคงไม่มีใครที่จะรับหนูเข้าคณะ หนูตัดสินใจที่จะเลิกมันอย่างเด็ดขาด โดยทำลายสิ่งเสพติดเหล่านั้นทั้งหมดและไม่ใช้มันอีกเลย ด้วยการเอาชนะใจตนเอง แรก ๆ หนูบอกว่า “ลำบากมาก” แต่ไม่มีใครจะช่วยได้ ถ้าเราไม่สามารถเอาชนะใจเราได้ หนูสามารถที่จะเอาชนะมันได้ด้วยใจของตัวเองและไม่ใช้มันอีกเลย หนู.....เชิญยิ้ม จึงมีชีวิตที่รุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน

แหล่งที่มา : กองป้องกันยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยา

เสพติด

ครั้งที่ 8

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะไม่หันเข้าหาสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
เวลา	60 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนว
กิจกรรม	สถานการณ์จำลอง
อุปกรณ์	1. เอกสารสถานการณ์จำลอง เรื่อง “เพื่อนอย่างนี้ต้องหลีกเลี่ยงให้ไกล” 2. กระป๋องกาว 3k โຕ้ะ เก้าอี้
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้สถานการณ์จำลองในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม 1. ผู้วิจัยแจ้งจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ 2. ผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองให้นักเรียนฟัง จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท โดยให้นักเรียนเลือกกันเองจำนวน 4 คน โดยหมุนเวียนสลับกันไปในจำนวน 8 คน 3. แจกเอกสารเรื่อง “เพื่อนอย่างนี้ต้องหลีกเลี่ยงให้ไกล” เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและให้ผู้แสดงได้ฝึกซ้อมแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองนั้น สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 นพควรที่จะปฏิเสธการช่วยเหลือของนรินทร์หรือไม่ เพราะเหตุใด 1.2 หากนักเรียนเป็นนพควรจะจัดการกับปัญหาส่วนตัวอย่างไรและจะปฏิเสธหรือตอบรับการช่วยเหลือของนรินทร์อย่างไร เพราะอะไร 1.3 หากนักเรียนเป็นนรินทร์นักเรียนจะช่วยนพควรอย่างไร นักเรียนจะใช้วิธีการที่นรินทร์ใช้หรือไม่ เพราะอะไร หากไม่ใช้วิธีการของนรินทร์นักเรียนจะช่วยนพควรด้วยวิธีไหนบ้าง

- 2 ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดง
- 3 ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ
- 2 สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย
- 3 สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

สถานการณ์เรื่อง เพื่อนอย่างนี้ต้องหลีกเลี่ยง

นพเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งกำลังมีปัญหาทางบ้าน เนื่องจากพ่อแม่ทะเลาะกัน และมักจะลงโทษอยู่เสมอ และทุกครั้งที่ทะเลาะกันก็จะดูด้านพ ทำให้ นพรู้สึกว่าเขาเป็นที่รองรับอารมณ์ของพ่อแม่ นพจึงไม่อยากกลับบ้าน บ้านดูน่าเบื่อสำหรับเขา นพจึงกลายเป็นคนที่เศร้าหมอง ไม่สนุกสนานเหมือนแต่ก่อน ชอบอยู่คนเดียว ชอบเก็บตัวไม่ สุงสิงกับใคร วันหนึ่งขณะที่นพกำลังใจลอยคิดอะไรเพลิน ๆ อยู่ นั้น นรินทร์ก็เข้ามาหาทำที่เป็นผู้หวังดี แสดงความเห็นใจนพ ชวนนพไปที่ห้องน้ำเพื่อดื่มกาแฟ 3k แต่นพปฏิเสธเพราะรู้ว่าวิธีการ นั้นไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้เขาหายอกใจและคลายความทุกข์จากทางบ้านได้และนพยังได้ตกเดือน นรินทร์ให้เลิกเสีย เพราะมักจะทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก เสียทั้งการเรียนและสุขภาพด้วย ทำให้นรินทร์ไม่พอใจในคำเตือนของนพและรีบผลุนผลันจากไป สักครูหนึ่งเก่งกับवेशได้เข้ามาคุยกับ นพ และให้กำลังใจที่นพไม่ไปดื่มกาแฟตามคำชักชวนของนรินทร์ตามที่ทั้งสองคาดคิดไว้ และได้ แสดงความจริงใจในการช่วยนพแก้ปัญหา

เพื่อนอย่างนี้ต้องหลีกให้ไกล

บรรยากาศช่วงพักกลางวันของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยความวุ่นวาย บางกลุ่มก็เล่นฟุตบอลในสนาม บางกลุ่มก็จับกลุ่มคุยกันตามจุดต่าง ๆ บางกลุ่มก็เดินไปเดินมา แต่ก็มีเด็กชายคนหนึ่งนั่งหลบมุมอยู่คนเดียวเงียบ ๆ ใต้ต้นไม้ที่ทางโรงเรียนปลูกไว้ให้พักผ่อน ลีหน้าของเขามีสีหน้าหม่นหมอง เหมือนกำลังไม่สบายใจอะไรบางอย่าง ขณะที่เขานั่งคิดอะไรอยู่นั้น ก็มีเสียงตะโกนทักจากเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน

ฉากที่ 1   ใต้ต้นไม้   เก่ง   เฉช   นพ

เก่ง   เฮ้ย นพ นั่งอยู่ทำไมคนเดียว ดูหน้าตาเหมือนอมทุกข์ไว้ทั้งโลก เป็นอะไรหรือเปล่า มีอะไรจะให้เราช่วยก็บอกได้นะ

เฉช   ไซ้ (เฉชมองหน้านพด้วยความห่วงใยและกล่าวสนับสนุน) เราเป็นเพื่อนกัน มีอะไรก็เล่าให้ฟังกันมั้ง ดีกว่าเก็บไว้คนเดียววะเพื่อน เจ้าของนามว่านพเงหน้าขึ้นสบตาเพื่อนทั้งสอง ด้วยแววตาที่หม่นหมองพลาถกล่าวตอบว่า

นพ   เรามีเรื่องไม่สบายใจ ขอบใจนายทั้งสองมากที่เป็นห่วง แต่ตอนนี้เรา อยากอยู่เงียบ ๆ คนเดียว นพกล่าวจบพลาถหันหน้าจากเพื่อน มองไป โดยไม่มีจุดหมาย

เฉช   ตกลงเพื่อน แต่ถ้าเมื่อไหร่นายต้องการความช่วยเหลือ นายอย่าลืมเราสองคนนะ อย่างไรก็ตามเราก็เป็นเพื่อนกัน ไปกันเถอะเก่ง ปลอ่ยให้นพเขาอยู่   คมล้ำฟังก์ี้แล้วกัน

ฉากที่ 2   ใต้ต้นไม้   นรินทร์   นพ   ขณะที่นั่งเหม่อลอยตาอย่างไม่มีจุดหมายนั้น เขาต้องสะดุ้งเมื่อมีเด็กชายวัยเดียวกันเข้ามาทำลายนกด้วยเสียงอันดัง เฮ้ย ! นพ เอ็งเป็นอะไรไปวะ ญาติฝ่ายไหนของตัวเองเสียวะ นพก็หันไปตามเสียงที่ดังมา พลาถเอ่ยขึ้นว่า

นพ   ออ ! นรินทร์เอ็งหรือ ตกใจหมดเลย

นรินทร์ :   ขวัญอ่อนจริง ๆ นะเอ็ง (นรินทร์กล่าวด้วยเสียงขี้นว) บอกได้แล้วยังละว่าใครตาย

นพ   (ถอนหายใจเฮือกใหญ่) มันก็ไม่มีอะไรมาก แต่หมู่นี้พ่อ แม่เราทะเลาะกันบ่อยมากแล้วก็มาลงที่เราทุกที เราไม่อยากกลับบ้านเลย เหมือนเรา เป็นที่รองรับอารมณ์ ไม่มีกะจิตกะใจที่จะเรียนหนังสือ ทำอะไรไม่ถูกใจ ไปเสียหมด บอกตรงๆว่าเราเบื่อบ้านที่สุดนรินทร์หันมาจ้องหน้านพ แล้ว   ยิ้มอย่างมีเลศนัยพลาถกล่าวว่า

- นรินทร์ : มันก็เป็นอย่างนี้แหละ พ่อ แม่ ข้าก็เช่นกันวัน ๆ ไม่ค่อยได้เจอหน้ากัน เจอกันเมื่อไหร่ก็เอาแต่ค่า
- นพ : แล้วนายทำอย่างไรล่ะ
- นรินทร์ : เฮ้ย ข้าก็ไม่สนอยู่แล้ว ต่างคนต่างอยู่ ข้าถูกค่ามาก ๆ ข้าก็ออกนอกบ้าน นพ เอ็งรู้มั๊ยว่าที่วิเศษมากกว่านั้น ข้ามีวิธีที่ทำให้สบายใจโดยไม่ต้องมานั่ง อมทุกข์อย่างเอ็งหรือก มันวิเศษจริง ๆ นะ นพแสดงสีหน้าฉงน พลาถกล่าว ถามด้วยความสนใจ อยากูรู้
- นพ : อะไรของนายล่ะที่ว่าวิเศษ มันวิเศษพอที่จะทำให้หายกลุ้มใจได้หรือนรินทร์หัวเราะเบา ๆ พลาถหันซ้ายแลขวาเหมือนไม่ต้องการให้ใครรู้ถึงการสนทนาในครั้งนี้ พลาถเอามือล้วงกระเป๋าและควักสิ่งหนึ่งขึ้นมาอวด ในลักษณะระวังไม่ให้คนอื่นเห็นและพูดว่า
- นรินทร์ : เอ็งคุณนี่ นพ นี่แหละของวิเศษที่จะช่วยดับความทุกข์ของเอ็งให้หายได้เหมือนปลิดทิ้งนพจ้องมองสิ่งที่อยู่ในมือนรินทร์ พลาถถามด้วยความสงสัยว่า
- นพ : กระจ่างอะไรของเอ็งนะ เราไม่รู้จัก
- นรินทร์ : โห้! เอ็งนี่โง่งจริง ๆ ไปอยู่เขาไหนมาวะ ถึงไม่รู้ว่าเป็นอะไร นรินทร์ หรีเสียงลง พลาถพูดต่อไปว่า เขาเรียกว่า กาว 3k เวียนพทำดาโคด้วยความตกใจเพราะเคยได้ยินสรรพคุณของมัน พลาถนึกถึงสิ่งที่ครูสอนเกี่ยวกับโทษของสารระเหยจำพวกกาวโดยเฉพาะกาว นอกจากนี้เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว นพได้มีโอกาสไปคูนิทรการ เรื่องยาเสพติดให้โทษประเภทสาร ระเหยจำพวกกาว จึงรู้ว่ามันคือมหันตภัยที่ร้ายแรงต่อวัยรุ่นขณะนี้
- นพ : อะไรกันนรินทร์ นายคมไฉนี้ด้วยหรือ นายรู้มั๊ยว่ามันอันตรายมากขนาดไหน เราได้เรียนมาแล้ว นิทรการเขาก็จัดให้ชมเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เรายัง เห็นนายไปคูเลย
- นรินทร์ : เฮ้ย ! โง่งจริงอย่าไปเชื่อมัน ข้าไม่รู้มันมันเป็นอย่างไร แต่ข้ารู้แต่ว่า เมื่อดมแล้วเหมือนได้ขึ้นสวรรค์เลย นรินทร์พูดจบพลาถกำมือและแสดงท่าสูดพร้อมทำสีหน้าแสดงความสุขที่สุดในชีวิต พลาถกล่าวต่อว่า เชื่อข้าเถอะ ลองสักครั้งแล้วเอ็งจะติดใจ เอ็งจะมีโลกส่วนตัวของเอ็ง ความทุกข์ทั้งหมด จะหายเป็นปลิดทิ้งสวรรค์อยู่แค่เอื้อมแล้ว ลองดูซิ ไป ... ไปกับข้าหลังห้องน้ำกัน นรินทร์กล่าวจบคว้าข้อมือของนพ นพแสดงท่าทางต่อต้านโดยขืนมือเอาไว้ไม่

ยอมไปต่างๆจิตสำนึกในใจเขาผุดขึ้นมาเตือนให้รู้ว่า มันไม่ใช่ทางออกที่ดีสำหรับ คนที่มีสติ นพจึงตัดสินใจพูดว่า

นพ : ไม่ละ ขอบใจนะนรินทร์ เราคิดว่าปัญหาของเราไม่ว่าจะหนักขนาดไหนมันไม่ จำเป็นต้องใช้เจ้าสิ่งนี้ เราอยากเตือนนายนะนรินทร์ เราอยากให้นายเลิกมันเสีย มันไม่เป็นผลดีต่อนายเลย เราสังเกตเห็นว่าระยะนี้นายโคดเรียนบ่อยและสุขภาพ ก็ไม่ดีคงเป็นผลจากความหนักนี้แหละ นรินทร์แสดงอาการไม่พอใจที่ถูกปฏิเสธ พร้อมกล่าวด้วยน้ำเสียงแสดงความโกรธเคือง

นรินทร์ : เอ็งไม่ต้องมาสอนข้าหรอก เอ็งเอาตัวเองให้รอดและไม่ต้องมาขอความช่วยเหลือ จากข้า ชีวิตข้ากำหนดเองได้ เอ็งไม่ต้องมายุ่ง

นพ : ใจเย็นนรินทร์ เราหวังดีกับนายนะ

นรินทร์ : ไม่จำเป็น นรินทร์กล่าวแล้วพลุพลันเดินออกไป (นพมองตามร่างกายของ นรินทร์ด้วยความรู้สึกที่บอกไม่ถูก พลังนึกถึงว่าทำไมผู้ที่เกี่ยวข้องจึงปล่อยให้ เจ้าสิ่งนี้ระบาดเป็นอันตรายต่อเยาวชนของชาติอยู่ได้โดยไม่พยายามหาทางป้องกัน ขณะที่พกำลังคิดอยู่นั้นก็มีเสียงเรียกจนเขาต้องหันหลังกลับไปตามเสียง เรียกนั้น)

ฉากที่ 3 ได้ค้นไม้ เก่ง นพ เดช

นพ : อ้อ เก่งกับเดชเองหรือ

เก่ง : เมื่อกี้เราเห็นนรินทร์เข้าไปคุยกับนาย เราเป็นห่วงนายรู้มั้ยว่านรินทร์คิด กาวเราเห็นเขาแอบไปดมตามห้องน้ำบ่อยๆ

เดช : ใช่ เรายังเคยถูกชวนให้ไปดมเลย มีพวกเราหลายคนถูกชักชวนด้วย เราสองคน แอบคุยนานแล้วนะ เขาชวนนายหรือเปล่า นพพยักหน้าเป็นเชิงรับ เดชกับ เก่งหันหน้ามามองกันและพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า

เดชกับเก่ง: แล้วนายตอบว่าไง

นพ : เราปฏิเสธและเรายังเตือนเขาอีกให้เขาเลิก แต่เขาโกรธและเดินหนีไปเก่งเป่าปาก พรวดเหมือนโล่งอก

เดช : แล้วไป

นพ : ถึงแม้เราจะมีเรื่องไม่สบายใจทางบ้านก็ตาม แต่เราก็คิดว่าเราสามารถแก้ปัญหาได้ โดยไม่ต้องพึ่งกาวหรือ ครุเคยสอนไว้ว่า ชีวิตของคนเรานั้นย่อมมีปัญหาและ อุปสรรคเสมอ การที่เราจะสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ก็ต้องรู้จักที่จะต้องต่อสู้ อุปสรรคด้วยตนเอง คนที่อ่อนแอเท่านั้นแหละที่จะต้องพึ่งสิ่งเหล่านี้สำหรับชีวิต

ของเราไม่ว่าจะมีอุปสรรคปัญหาใด ๆ แม้ว่าจะมากกว่าที่เราเป็นอยู่ทุกวันนี้เป็นร้อยสิบเท่า เจ้ามั่นศรัทธาเหล่านี้จะไม่มีวันเข้ามาเกี่ยวข้องกับเราได้เป็นอันขาด อย่างน้อยเราจะทำอะไรก็ต้องนึกถึงพ่อแม่ ครูอาจารย์ที่พร่ำสอนเรามา เราจะไม่ทำให้ท่านเหล่านี้ผิดหวัง

เดช กับ เก่งนั่งฟังและยิ้มอย่างภาคภูมิใจในเพื่อนของตน

เดช เราอยากให้วัยรุ่นทั้งหลายมีความคิดแบบเดียวกับนายจะได้ไม่ตกเป็นทาสของความหุนหันพลันแล่น แล้วเรื่องไม่สบายใจของนาย นายจะเล่าให้เราฟังได้มั๊ยแบบอย่างมีความสุขและพูดว่า

นพ ได้สิ เพราะนายทั้งสองเป็นเพื่อนที่มีความหวังดีต่อเราอย่างแท้จริงเอาไว้นะแล้วกันนะ นี่ถึงเวลาเรียนแล้วละ เดี่ยวเย็นนี้เราจะเลี้ยงไอศกรีมนายทั้งสองคน

เก่ง ได้เลย เรากินทุกอย่าง ยกเว้นอย่าเด็ดกวาว 3k เราไม่เอา ทั้งสามคนหัวเราะพร้อมกันพลางลุกขึ้นกอดคอกันไปยังห้องเรียนจนลับตา

ครั้งที่ 9

ทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องที่จะไม่เข้าหาสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว 2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวกับทั้งตั้งใจจะหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>สถานที่</u>	ห้องแนะแนว
<u>กิจกรรม</u>	สถานการณ์จำลอง
<u>อุปกรณ์</u>	แผ่นพับเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง “ครั้งเดียวก็เกินพอ”
<u>วิธีดำเนินการ</u>	ผู้วิจัยใช้สถานการณ์จำลองในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ 2. ผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองให้นักเรียนฟัง จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันคัดเลือกผู้แสดงบทบาท โดยให้นักเรียนเลือกกันเองจำนวน 6 คน โดยหมุนเวียนสลับกันไปในจำนวน 8 คน 3. แจกเอกสารเรื่อง “ครั้งเดียวก็เกินพอ” เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและให้ผู้แสดงได้ฝึกซ้อมแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองนั้น สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 1.1 นักเรียนควรที่จะทดลองดมกาวตามคำชักชวนของเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด 1.2 ผลที่เกิดกับอู๊ดและเพื่อน ๆ เป็นอย่างไรหลังจากดมกาวระยะหนึ่ง 1.3 หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ นักเรียนจะทำอย่างไรตั้งแต่ตอนที่ถูกเพื่อนชวนครั้งแรก 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดง 3. ผู้วิจัยช่วยกันซักถาม และช่วยกันสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ
- 2 สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย
- 3 สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลองและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1 สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- 2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

สถานการณ์เรื่อง “ครั้งเดียวก็เกินพอ”

อู๊ด ชิต โหน่ง และเชิด เป็นเพื่อนสนิทกัน อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ทั้งสี่คนจะทำอะไร ๆ ด้วยกันเสมอ วันหนึ่งชิตบอกเพื่อน ๆ ว่ามีอะไรจะมาอวดเพื่อน ๆ แต่ต้องให้เพื่อนรอดถึงคอนเซ็น เมื่อถึงเวลาโรงเรียนเลิก ชิตได้ชวนให้เพื่อน ๆ ไปหลังโรงเรียน เพื่อจะอวดสิ่งที่ตัวเองนำมาในวันนี้ เพื่อน ๆ ก็ตามชิตไปที่หลังโรงเรียน ชิตหยิบสิ่งหนึ่งออกมาจากกระเป๋า มันคือ กระป๋องกาว 3k เพื่อน ๆ ตกใจที่ชิตนำเจ้าสิ่งนี้มาอวดพวกตน และพยายามถามถึงเหตุผลที่ชิตเอามา ชิตก็พยายามโน้มน้าวเพื่อน ๆ ถึงการแสดงความป็นวัยรุ่น โดยบอกว่าเมื่อสุดคมเจ้าสิ่งนี้แล้วจะ “จีบ” เพื่อน ๆ ในกลุ่ม ก็เลยตกลงพร้อมใจกันที่จะลองโดยทั่วหน้าเพื่อไม่ให้อายเพื่อนคนอื่น ๆ หลังจากวันนั้นทั้งสี่คนก็คมกาวกันเป็นที่สนุกสนานทุกคน ทำให้สุขภาพและการเรียนของแต่ละคนค่อยลงจนครูประจำชั้นสังเกตได้จึงได้เรียกทั้งสี่คนเข้าไปพบและพูดจาชกถามถึงสาเหตุที่ทำให้ทุกคนเปลี่ยนแปลงไป และคาดกันว่าถ้าไม่ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นจะเชิญผู้ปกครองมาพบ ทั้งสี่คนไม่กล้าบอกครูประจำชั้นของตนเอง แต่หลังจากออกมาจากห้องของครูประจำชั้นแล้วทั้งสี่คนก็ได้ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี เพราะกลัวพ่อ แม่ รู้เรื่อง จึงตัดสินใจกันว่าเข้าไปพบครูแนะแนว เพื่อขอคำปรึกษาที่จะเลิกคมกาวและมีชีวิตที่เป็นสุขต่อไป

สถานการณ์เรื่อง ครั้งเดียวก็เกินพอ

- ฉากที่ 1
- ภายในห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เด็กทั้งสี่คน ได้แก่ อู๊ด ชิต โหน่ง
เซดจับกลุ่มคุยกัน
- ชิต : พวกเราวันนี้กลับบ้านเย็นหน่อยนะ เรามีของดีจะอวด
- โหน่ง : อะไรเพื่อน
- เซด : อย่าทำเล่นตัวบอกมาเลยดีกว่า
- ชิต : เอะนะ ตามมาเดี๋ยวก็รู้เรื่อง
- ฉากที่ 2
- หลังโรงเรียนตอนเย็น ไม่มีคนอื่น เด็กทั้งสามคนต่างก็สนใจสิ่งที่ชิตเอามาให้ดู
- อู๊ด : ไหนละ ของดีที่ว่า
- ชิต : ใจเย็น ๆ นี่ไง (ชิตล้วงสิ่งหนึ่งออกกระเป๋ า ทำให้ทุกคนตกใจ เพราะมันคือ
กาว 3k)
- เซด : นี่มันกาว 3k นี่
- โหน่ง : นายจะเอาไปทำอะไร
- ชิต : โธ่เอ๊ย ก็เอามาลองดมไงละ นายไม่รู้หรือว่าวัยรุ่นเดี๋ยวนี้ ถ้าจะ “จีบ” ต้องเคย
ดมกาวมาแล้ว ใครเคยบ้างละ (ทุกคนส่ายหน้าปฏิเสธ)
- ชิต : (หัวเราะเหมือนผู้ชนะ) นั่นไง ! ยังไม่จีบพอ
- อู๊ด : แสดงว่านายเคยแล้วซิ
- ชิต : (ข้มแหย่ ๆ) ก็ไม่เคยเหมือนกัน ถึงเอามาลองดมก็จะได้จีบ กันทั้งกลุ่ม ไอ้เคมี
- โหน่ง : ลองแล้วจะดีเคมีละ
- เซด : ไม่หรอก ข้าว่าสักครั้ง สองครั้งไม่เป็นไรหรอก
- อู๊ด : แต่เรากลัววะ
- ชิต : บัดโธ่! นายนี่ขี้ขลาดเราจะลองกันทุกคน ลองเป็นประสบการณ์จะได้คุยกับ
เพื่อนคนอื่น ๆ ได้ เดี่ยวเซด
- อู๊ด : (เสียงอ่อยๆ) เอาก็เอา แล้ววิธีการดมทำอย่างไรบ้างละ
- ชิต : เพื่อนเราบอกว่าเอาใส่ถุง แล้วค่อยดมอย่างช้า ๆ แล้วสูดเข้าไปลึก ๆ ให้เต็มปอด
ทั้งสี่ลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันดมอย่างสนุก
- ฉากที่ 3
- ทุกวันนี้ทั้งสี่คนพยักหน้ากันก็จะเข้าใจความหมายว่าไปที่เดิม

- ฉากที่ 4
 บริวณระเบียงห้องเรียน (อู๊ดเริ่มวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียน และสุขภาพ
 ของตน ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วย)
- เชิด : เกือบสี่มว่ะ พรุ่งนี้ครูประจำชั้นเรียกพวกเรา สักคนเข้าพบ สงสัยว่าจะเป็นเรื่องขาด
 เรียนและผลการเรียนตกต่ำ หัวใจจิงเลย
- อู๊ด : ถ้าพ่อฉันรู้ พ่อเอาฉันตายแน่เลย
- โหม่ง : วดนี้ฉันโดนก้านคอแม่ คิดแล้วเสียว
- ชิต : อย่าเพิ่งไปคิดอะไรเลย พรุ่งนี้ก็รู้ ไปเราไปที่เดิมกันเถอะ
- ฉากที่ 5
 ครูประจำชั้น : ห้องครูประจำชั้น ม 3 เด็กทั้งสี่ คนนั่งก้มหน้าต่อครูประจำชั้นของตน
 มากันแล้วหรือ นังลงซิ ครูขอพูดตรง ๆ เสนาะ ครูสังเกตว่าระยะนี้พวกเราทั้งสี่
 คนขาดเรียนบ่อย การเรียนแย่งลง โดยเฉพาะเวลาเรียนชอบเหม่อลอยครูขอเตือน
 ให้เธอปรับปรุงตัวตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป มิฉะนั้นจำเป็นต้องเรียกผู้ปกครองมาพบ
 ฝ่ายปกครอง เข้าใจมั๊ย
- เด็กทั้งสี่คน : ครับผม
- ฉากที่ 6
 อู๊ด : ทำใจดีละ ถ้าพ่อฉันมาโรงเรียนฉันตายแน่เลย
- เชิด : มันก็ตายเหมือนกันทุกคนนั่นแหละ
- ชิต : ฉันอยากจะเลิกมันแล้วซิ ทำใจละ ถึงจะเลิกได้ รู้สึกว่ามันจะเป็นตัวสร้างความ
 เดือดร้อนแท้ ๆ
- อู๊ด : ก็นายนั่นแหละ ชวนฉันลง
- ชิต : ฉันขอโทษ ฉันไม่คิดว่ามันจะติด เลยทำให้ทุกคนเดือดร้อน
- โหม่ง : : เมื่อวานพวกเราไปดูนิทรรศการยาเสพติดติดของโรงเรียน ดูแล้วน่ากลัวมาก
 ตกลงเราจะเลิกมันกันนะ แต่สำคัญเราจะเลิกมันได้อย่างไร
- เชิด : ฉันคิดออกแล้ว ครูแนะแนวบอกพวกเราเสมอว่า ถ้ามีอะไรให้ไปขอคำปรึกษาได้
- ชิต : อย่าเชียวนะ เรื่องนี้ถ้ารู้ถึงหูครูโดนไล่ออกแน่เลย
- อู๊ด : ไม่หรอก ครูเคยบอกว่า ทุกเรื่องที่นักเรียนปรึกษาจะเป็นความลับไม่แพร่งพราย
 ให้นักคนอื่น ๆ รู้เด็ดขาด
- ชิต : ตกลง ถ้าอย่างนี้เราไปหาอาจารย์พร้อมกันเถอะ
- ฉากที่ 7
 อู๊ด : ที่ห้องแนะแนว เด็กทั้งสี่คนขออนุญาต
 ขออนุญาตกับครู

ครูณะแนว เข้ามาซิจะมีอะไรจะให้ครูช่วยพวกเราบ้างละ ไม่ต้องเกรงใจบอกมาเลย (เด็กทั้งสี่คนเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครูณะแนวฟัง พร้อมทั้งขอให้ครูปิดเป็นความลับ พร้อมทั้งขอความช่วยเหลือในการที่จะเลิกดมกาว)

ครูณะแนว ดกกลงซิ เรื่องนี้จะไม่มีการรู้อย่างแน่นอน การที่เธอจะเลิกกาวนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วแต่การที่เธอจะเลิกได้นั้นอยู่ที่ใจของเธอ เธอต้องเอาชนะจิตใจให้ได้ อย่าให้มันเอาชนะได้เด็ดขาด จำไว้จะต้องเริ่มต้นจากจิตใจเธอก่อน

โหน่ง ชิต อู๊ด เซ็ด คุรับครู แล้วพวกผมจะทำได้มั๊ยครับ

ครูณะแนว ต้องได้ซิเพราะพวกเธอยังดิระยะเริ่มแรก จำคำครูไว้ว่าถ้าเราแพ้ใจตนเองเราก็จะพ่ายแพ้ทุกสิ่งทุกอย่าง ขอให้เชื่อครูนะแล้วเธอจะเลิกมันได้ มีอะไรก็มาคุยกับครูอีกนะ

ชิต คุรับ

ในระยะเวลาเพียง 2 สัปดาห์เด็กทั้ง 4 คน ก็สามารถเลิกดมกาวได้อย่างเด็ดขาดโดยครูณะแนวเป็นผู้ติดตามผลอย่างใกล้ชิด ด้วยความภาคภูมิใจที่ลูกศิษย์ทั้งสี่สามารถเป็นเยาวชนที่มีอนาคตอันสดใสได้อีกครั้ง

ครั้งที่ 10
ปัจจัยนิเทศ

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
  2. เพื่อสมาชิกตระหนักผลเสียของสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
  3. เพื่อให้สมาชิกนำข้อคิดจากกลุ่มไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตของตน
- เวลาที่ใช้** 60 นาที
- วิธีดำเนินการ**
1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน
  2. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียน
  3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้
    - 3.1 ความรู้สึกที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับทัศนคติประเภทสารระเหยจำพวกกาว
    - 3.2 ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้มีอะไรบ้าง
  4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง
- การประเมินผล**
1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
  2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว

แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว เป็นข้อความซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะกระทำ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้นักเรียนพิจารณาว่านักเรียนมีความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะกระทำต่อข้อความนั้น ๆ ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องท้ายข้อความที่กำหนดไว้ให้เพียงช่องเดียว ขอความกรุณาตอบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ด้านความรู้ จำนวน

11 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน ภาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละ ข้อโดยพิจารณาดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้ของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้ของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงกับความรู้ของท่าน บางครั้งก็ไม่ตรงกับความรู้ของท่าน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้ของท่านเท่าใดนัก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้ของท่านมากที่สุด

ตัวอย่าง ตอนที่ 1 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวด้านความรู้

ลำดับ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
0	ด้านความรู้ การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวทำให้ สุขภาพไม่แข็งแรง.....	✓				
00	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ช่วย ลดความเครียด.....				✓	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวด้านความรู้สึก
จำนวน 8 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละข้อความที่สอดคล้อง
กับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน โดยพิจารณา ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านปานกลาง
น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ตัวอย่าง ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
ด้านความรู้สึก

ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ด้านความรู้สึก คนที่ดื่มสารระเหยจำพวกกาว เป็นบุคคล ที่น่ารังเกียจ.....	✓	.....	.....	.....	.....
00	คนที่ดื่มสารระเหยจำพวกกาว เป็นบุคคล ที่น่าสนใจ.....	.....	.....	.....	.....	✓

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาวด้านแนวโน้ม
ในการแสดงพฤติกรรม จำนวน 3 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียน กาเครื่องหมาย (√) ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละ ข้อโดยพิจารณาดังนี้

- เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน
อนาคตของท่านทุกครั้ง
- บ่อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน
อนาคตของท่านเกือบทุกครั้ง
- บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน
อนาคตบ้าง และบางครั้งก็ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น
หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของท่านเท่าๆกัน
- น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน
อนาคตของท่านเพียง 3-4 ครั้ง
- น้อยครั้งที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน
อนาคตของท่านน้อยครั้งมาก เพียง 1-2 ครั้งหรือไม่เกิดขึ้น
เลย

ตัวอย่าง ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

ลำดับ	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่ สุด
0	ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม นักเรียนมักหนีเรียนไปสมาคมกับเพื่อนที่ สูดดมสารระเหยจำพวกกาว.....	.....	√..	.....	.....	.....
00	นักเรียนจะไม่คบกับผู้ที่สูดดมสารระเหย จำพวกกาว.....	.....	.....	√.	.....	.....

ตอนที่ 1 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ด้านความรู้

ลำดับ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
1	ผู้ที่คิดสารระเหยจำพวกกาว สามารถรักษา ให้หายได้	.....	.....	.....	.....	.....
2	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ช่วยให้ คลายเครียด.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ทำให้เกิด ปัญหาอาชญากรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ทำให้เกิด อาการระแวง.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ทำให้เกิด อุบัติเหตุได้ง่าย.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว เป็นสิ่งที่ ผิดกฎหมาย.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ทำให้ สมองทึบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	สารระเหยจำพวกกาวเมื่อสูดดมแล้วไม่ สามารถเลิกได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวเป็นเวลา นาน ๆ เป็นอันตรายต่อสุขภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวเป็นการ สิ้นเปลืองเงิน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวทำให้มี เพื่อนมาก.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ด้านความรู้สึก

ลำดับ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวทำให้ อารมณ์แจ่มใส					
2	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นเพื่อน ๆ สูดดมสารระเหยจำพวกกาว.					
3	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาว ทำให้ เกิดความมั่นใจในการพูด.					
4.	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวจะทำให้ หายใจได้.					
5	การสูดดมสารระเหยจำพวกกาวช่วยให้ ชีวิตมีความสุข... ..					
6	คนที่สูดดมสารระเหยจำพวกกาว เป็นที่ น่ารังเกียจของบุคคลทั่วไป.....					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการมีสารระเหยประเภทกาว ไว้ในครอบครองมัน ใกล้เคียงกับโทษ.....					
8.	ข้าพเจ้าไม่ยอมรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับโทษ ของการใช้สารระเหยประเภทกาวเพราะรู้สึก ว่าไร้สาระ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยจำพวกกาว ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

ลำดับ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
1	ข้าพเจ้ารู้จักวิธีป้องกันเมื่อต้องใช้สารระเหยจำพวกกาว	.....	.....	.....	.....	.....
2	การคบเพื่อนที่สุดคมสารระเหยจำพวกกาวจะทำให้ถูกชักจูงไปสู่การสุดคมสารระเหยจำพวกกาว	.....	.....	.....	.....	.....
3.	บุคคลที่มีจิตใจเข้มแข็งไม่ต้องพึ่งสารระเหยจำพวกกาว	.....	.....	.....	.....	.....

ภาคผนวก ข

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหย
2. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 5 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามทัศนคติต่อสิ่งเสพติด
ประเภทสารระเหย

ข้อที่	r	ข้อที่	r
1	2.46	12	2.18
2	2.29	13	2.09
3	4.36	14	2.25
4	2.39	15	2.94
5	2.38	16	2.35
6	3.03	17	2.27
7	2.81	18	2.24
8	3.32	19	2.67
9	2.00	20	2.80
10	2.59	21	3.19
11	2.79	22	1.76

ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับตั้งแต่ 1.76 - 4.36

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.85

ตาราง 6 แสดงคะแนนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการได้รับให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบยี่คนบุคคลเป็นศูนย์กลาง

คนที่	คะแนนทัศนคติ		ผลต่างของ คะแนนทัศนคติ	อันดับที่ ของความ แตกต่าง	R ⁻	R
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	55	47	+8	3	3	-
2	64	55	+9	4	4	-
3	54	50	+4	2	2	-
4	58	56	+2	1	1	-
5	63	49	+14	5	5	-
6	59	42	+17	6	6	-
7	63	44	+19	7.5	7.5	-
8	61	42	+19	7.5	7.5	-

$$\sum R^- = 36 \quad \sum R^+ = 0$$

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงคะแนนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของกลุ่มทดลองที่ 2
ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	คะแนนทัศนคติ		ผลต่างของ คะแนนทัศนคติ	อันดับที่ ของความ แตกต่าง	R ⁺	R ⁻
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	56	38	+18	7	7	-
2	62	45	+17	6	6	-
3	56	48	+8	2.5	2.5	-
4	57	47	+10	4.5	4.5	-
5	55	48	+7	1	1.0	-
6	55	45	+10	4.5	4.5	-
7	56	48	+8	2.5	2.5	-
8	63	39	+24	8	8.0	-

$$\sum R^+ = 36 \quad \sum R^- = 0$$

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงผลต่างของทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่ได้รับ
การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1		ผลต่าง	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ 2		ผลต่าง	อันดับ
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	55	47	8	45	56	38	18	13
2	64	55	9	57	62	45	17	11.5
3	54	50	4	2	56	48	8	5
4	58	56	2	1	57	47	10	8.5
5	63	49	14	10	55	48	7	3
6	59	42	17	11.5	55	45	10	8.5
7	63	44	19	14.5	56	48	8	5
8	61	42	19	14.5	63	39	24	16

$$\sum R_1 = 65.5$$

$$\sum R_2 = 70.5$$

$$\begin{aligned}
 U_1 &= n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_1 + 1)}{2} - \sum R_1 \\
 &= (8)(8) + \frac{8(9)}{2} - 65.5 \\
 &= 64 + 36 - 65.5 \\
 &= 34.5
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}U_2 &= n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2 + 1)}{2} - \sum R_2 \\&= \frac{(8)(8) + 8(9) - 70.5}{2} \\&= \frac{64 + 36 - 70.5}{2} \\&= 29.5 \\U &= 29.5^{**}\end{aligned}$$

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์
วัน เดือน ปี เกิด	25 มิถุนายน 2501
สถานที่เกิด	อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	181 / 35-37 ถนนชวชนันท์ ตำบลตลาด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โทร (077) 431 - 417
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2521 - 2522	เป็นอาจารย์แนะแนว โรงเรียนศรีทธาสมุทร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
พ.ศ. 2522 - ปัจจุบัน	เป็นอาจารย์แนะแนว โรงเรียนไชยาวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2521	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาและการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2539	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร